

Üniversite Öğrencilerinin Siyasete Olan İlgi ve Yaklaşımlarını Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma

A Research to Measure the Interests and Approaches of University Students to Politics

Abdullah TURAN

Dr. Öğr. Gör., Aksaray Üniversitesi, Ortaköy MYO,
Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü,
aturan40@hotmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2743-6798>

Makale Başvuru Tarihi: 22.07.2023

Makale Kabul Tarihi: 27.09.2023

Makale Türü: Araştırma Makalesi

ÖZET

Anahtar Kelimeler:

Siyaset,
Siyasi İlgi,
Siyasi Yaklaşım,
Üniversite Öğrencileri,

Siyasal katılım sağlamak ve bu hususlara ilgi duymak demokrasinin işletebilmesi açısından çok önemlidir. Ancak özellikle 1980 darbesi sonrası süreçte yaşanan olaylar toplumu ciddi anlamda bu tür bir yaklaşımdan uzaklaştırmıştır. Üniversite öğrencileri ise yakın zamanda ülkenin yönetimini devralacak bir pozisyonda iken siyasete ilgisiz olmaları, katılım sağlamamaları ülkenin geleceği açısından zararlı sonuçlar yaratabilir. Bu çalışma “üniversite öğrencilerinin siyasete olan ilgi ve yaklaşımlarını ortaya çıkarmayı” amaçlamaktadır. Bu çerçevede öğrencilere demografik durumlarını ve siyasi ilgi ve yaklaşımlarını tespit edebilmek için toplamda 10 soru ve 27 önerme yöneltilmiştir. Aksaray Üniversitesi Ortaköy MYO öğrencileri örnekleme dikkate alınarak gerçekleştirilen bu çalışmada online olarak uygulanan ankete 208 kişi katılmıştır. Elde edilen verilerin IBM SPSS (23.versiyon) istatistik programında dağılımları (frequencies, descriptives gibi) ortaya konulmuş, öğrencilerin mevcut katılım durumları üzerinden yorumlar yapılmış ve çapraz tablolar (crasstabs) aracılığıyla da veriler kullanılarak yorumlanmıştır. Mevcut bulgulara dayalı olarak “kadın, yaşlı büyük olan, sosyal programlarda okuyan, geliri az olan, büyük yerlerde ikamet eden, siyasi kitaplar okuyan, ailesi siyasete daha ilgili olan, haberleri takip eden, oy kullanmaya istekli olan ve hakkını arayan” öğrencilerin siyasete daha ilgili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

ABSTRACT

Keywords:

Politics,
Political Interest,
Political Approach,
University Students,

Ensuring political participation and being interested in these issues are very important for the function of a democracy. However, the events experienced especially in the period after the 1980 coup have seriously distanced the society from such an approach. University students are poised to assume leadership roles in the near future, making their indifference to politics and lack of participation potentially detrimental to the country's future. This study aims to “reveal the interest and approaches of university students towards politics”. In this framework, a total of 10 questions were asked and 27 statements were directed to the students in order to determine their demographic status and political interests and approaches. The study was carried out considering the sample of Aksaray University Ortaköy Vocational School students. 208 people participated in the online survey. The distribution of the obtained data (such as frequencies, descriptives) in the IBM SPSS (23rd version) statistical program has been revealed. Comments were made taking into account the students' participation in the propositions. It was also interpreted using data through crosstabs (crasstabs). Based on the current findings, students who exhibit greater interest in politics can be categorized as follows: women, older individuals, those studying in social programs, individuals with lower income, residents of larger cities, avid readers of political literature, individuals with families more interested in politics, those who actively follow the news, individuals willing to vote, and those who seek justice.

Önerilen Alıntı (Suggested Citation): TURAN, Abdullah (2023), “Üniversite Öğrencilerinin Siyasete Olan İlgi ve Yaklaşımlarını Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma”, *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, S.6(3), ss.880-909, Doi: <https://doi.org/10.33712/mana.1331440>

1. GİRİŞ

Ülkenin gündemine yön veren ve gidişatını belirleyen siyaset konusu her zaman önemli bir tartışma alanı olmuştur. Merkl siyaseti “*insanların, içinde bulunduğu topluma kendi toplumsal görüşleri doğrultusunda bir düzen vermesi*” olarak tanımlamıştır (Merkl, 1970’den Akt.: Dalkıran, 1995:36; Kundakçı, 2011:278). Bu düzenin verilmesi esnasında insanlar memnun edilebildiği gibi huzursuz da edilebilir (Üste, 2011:41). Yönetilenlerin maksimum memnuniyet ve huzuru için yönetilenler ile ideal bir iletişim ve etkileşim araçlarına sahip olunması gerekmektedir. Bu temel araçlardan birisi de “katılım” olarak ortaya çıkmaktadır.

Meccek ve Yılmaz (2021:251)’in belirttiği üzere katılma fiili, “*belirli bir olgu ya da olay karşısında gösterilen duruşları, tercihleri, yaklaşımları, tepkileri, eylemleri ve eğilimleri*” kapsamaktadır. Özbudun’a (1975:2) göre, siyasal katılmanın gerçekleşebilmesi için siyasi tutumların ve yaklaşımların bir eyleme dönüşmesi gerekmektedir. Katılım ile seçmenler, seçilenleri doğrudan denetlemekte ve etkilemektedir. Böyle bir durumda siyasete katılımın artması yönetimde en iyilerin seçilebilmesi ve seçilen bu kimselerin denetlenebilmesi açısından oldukça gereklidir. Bu bağlamda “*katılımcı demokrasi*” önemli hale gelmektedir.

Katılımcı demokrasi “*halkın sürekli olarak kendini ilgilendiren politikalarda söz sahibi olabilmesini ve çeşitli yollardan siyasete en geniş biçimde katılabilmesinin sağlanmasını*” ifade etmektedir. Ayrıca oy kullanma yaşına gelenlerin kamusal meselelere dair konuşmasını, irade oluşturmasını ve karar vermeye katılımının yaygınlaştırılarak yoğunlaştırılmasını istemektedir (Yaman, 2018:137-138). Dolayısıyla katılımcı demokrasi “*bireyin hakimiyetinin yerine toplumsal hakimiyetin baz alındığı bir oluşum*”dur (Üste, 2011:41). Katılımcı demokrasinin böyle önemli bir işlevi varken bunun tam karşısında konumlanan depolitizasyon ise ülkenin geleceği açısından bazı önemli riskler barındırmaktadır.

Depolitizasyon “*toplumun siyasetten uzaklaşması*” anlamına gelmektedir. Ancak toplum iyi gerekçelerle de kötü gerekçelerle de siyasetten uzaklaşabilir. Bu konuda Aydın (2019:2131), depolitizasyonun, “*yöneticilerin ve ya başka bir gurubun, katılımı engellemesi ya da bilinçli bir siyasetten uzaklaştırma çabası olmadığını, halkın kendisinin yaşadığı bir durum olduğunu*” bildirmektedir. Çünkü birey kendisini tatmin edecek bir hayat standardına ulaştığı durumda İsveç örneğinde olduğu gibi siyasete ilgisi azalabilmektedir. Böyle bir durumda siyasete ilgisizleşmek ülkenin geleceği açısından pek sorun yaratmayabilir. Çünkü ülkede işler yolunda gitmektedir. Ancak şartların kötü olduğu ülkelerde siyasetten uzaklaşmak tehlikeli bir hadisedir. Türkiye’de ekonomik ve siyasi koşullar dikkate alındığında insanların refaha bağlı olarak siyasetten uzaklaşmasına dönük bir depolitizasyonun yaşanıyor olduğu söylenemez. Bu anlamda depolitizasyonun literatürde geçen olumsuz anlamına bakılması gerekir: “*Seçilmişler yönetimi tekellerine aldıklarında, toplumu siyasetten dışladıklarında, toplumsal özgürlükleri basturdıklarında, yöneten-yönetilen ayrımını derinleştirdiklerinde depolitizasyon gerçekleşir*” (Kaboğlu, 2016). Depolitizasyon, toplumu siyasi gündemden uzaklaştırarak aynı zamanda ülkeye olan bağlılıklarını da yitirmelerine sebep olan, kişide ülkesinde bir şeylerin düzelmeyeceğine dair kanaatin ortaya çıkmasına neden olan demokrasi karşıtı bir durumdur (Şener ve Çağlar, 2020).

Depolitizasyon 1970’lerde Türkiye’de gündeme gelerek 1980’lerde zirveye ulaşmıştır (Kaboğlu, 2016). Bu hususta günümüzdeki durumun da görünür kılınması önemlidir. Çünkü bu şekilde bir siyasetten uzaklaşma durumu mevcutsa demokrasinin işler kılınması için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu durumun anlaşılacağı en iyi alan, “*kendilerini bireysel anlamda özgür görüp aldıkları eğitim ve içinde buldukları ortamla kendi fikirlerini rahat ifade etmesi gereken gençlerin*” bulunduğu üniversitelerdir. Fakat bu konuda özellikle ailelerin üniversite gençlerinin üzerinde baskı kurarak onları siyasetten uzaklaştırmaya çalıştığı bilinmektedir (Erdoğan, 2007:84). Bunda özellikle 1980 darbesi sonrası yaşananların etkisi bulunmaktadır (Erdoğan, 2007:92). 1980 sonrası evrede Türkiye’de yaşanan büyük haksızlıklar tüm toplumu yıpratmış (Sever, 2019) ve siyasi katılımı olumsuz etkilemiştir.

Siyasal katılım “*toplum üyelerinin siyasal sistem karşısında durumlarını, tutumlarını ve davranışlarını belirleyen bir kavram*” olarak anlaşılmaktadır (Kapani,1975:89). Siyasal katılım çoğunlukla “*seçimler ve partiler aracılığıyla yasama ve yürütmeye, kamuoyu aracılığıyla da siyasetin oluşumuna dâhil olmak*” şeklinde ifade edilmektedir (Akman, 2020:159). Dolayısıyla yaşanan darbenin yansımalarıyla siyasi katılım bugün dahi etkilenmeye devam etmektedir. Böyle bir ortamı yaşamak zorunda bırakılan nesil/toplum aynı sıkıntıları çocuklarının/torunlarının yaşamasını istememekte ve bu nedenle gençleri siyasi olaylara duyarlı olmaktan geri itmektedir. Bu bağlamda siyasi olaylara karışılmaması gerektiği, okula gidilip gelinmesinin yeterli olacağı, sadece iş bulmaya odaklanılması gerektiği üzerinde telkinler sürdürülmektedir. Siyaset konuşmayan, bilmeyen ve bu konuda duyarlılığı olmayan bu gençler için gelecek yıllarda siyasete dâhil olmak ve kabiliyetlerini ülke için ortaya koymak zorlaşacaktır. Üniversite gençliğinin özellikle ülkeye dair ülkenin eksiklikleri giderme,

yanlışlarını düzeltme kaygılarının olması ülkenin geleceği açısından değerli görülmelidir. Dolayısıyla ülkenin geleceğinde yönetim kademelerini devralacak olan ve ülkeyi geriye ya da ileriye taşıyacak olan *genç neslin siyasete dâhil olması durumunu, ilgisini ve yaklaşımını* araştırmak önemli hale gelmektedir. Bu çalışma, “üniversite öğrencilerindeki siyasete olan ilgi ve yaklaşımları” değerlendirmeye alarak ve bu durumla ilgili farkındalık yaratarak ülkenin geleceğinin planlanmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Literatürde gençlerin siyasi katılımı (Ekinci Sağlam, 2021; Şener ve Çağlar, 2020), üniversite öğrencilerinin siyasete katılımına ilişkin davranışları (Çavuşoğlu ve Pekkaya, 2018; Gökçe vd, 2017; Özyurt, 2010; Büyüktosunoğlu, 2013; Esenbel, 2007), üniversitede alınan eğitimin siyasi katılım üzerindeki etkisi (Eser, 2005), gençlerin siyasi eğilimlerini etkileyen faktörler (Kılıç, 2007), öğrencilerin demokratik katılımı (Pekkaya vd., 2018; Boyraz, 2007) ve öğrencilerin siyaset okuryazarlık düzeyleri konularında (Tarhan, 2019) çalışmalar bulunmaktadır. Bahsi geçen çalışmalar içerik ve yöntem olarak birbirinden farklı oldukları gibi bu çalışmadaki yaklaşım da literatürdeki çalışmalardan farklıdır. Gerek kendine özgü oluşturulan önermeler gerekse kullanılan yöntem ve yapılan yorumlar bunu göstermektedir. Böylece çalışmada çeşitli perspektiflerde/boyutlarda gençlerin siyasete ilgili ya da ilgisiz olma durumu değerlendirilmektedir. Araştırmaya dair ayrıntılar, bulgular ve yorumlar aşağıdaki başlık altında verilmiştir.

2. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Aksaray Üniversitesi Ortaköy Meslek Yüksekokulu öğrencileri¹ üzerine yapılan araştırmanın detayları, bulguları ve çıkarımları/yorumları bu başlık altında değerlendirilecektir. Bu bağlamda öncelikle araştırma kapsamı ve kısıtları, evren ve örnekleme, araştırma sorularına, araştırma yöntemine ve veri toplama araçlarına dair bilgilere yer verilecektir. Ardından ise yapılan analizler sonucunda çalışmanın bulgularına ve bu husustaki çıkarımlara yer verilecektir.

2.1. Araştırmanın Kapsamı ve Kısıtları

Araştırma Aksaray Üniversitesi Ortaköy Meslek Yüksekokulu örneği dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Bunun için okulda aktif halde bulunan 8 programda, eğitim öğretimine devam edip derslerine aktif olarak katılan öğrencilere online anket uygulanmıştır. Google Formlar kısmında oluşturulan ankete ait olan link, öğrencilere WhatsApp programı aracılığıyla ulaştırılmıştır. Her sınıfın danışman hocasının kontrolünde bulunan öğrenci WhatsApp gruplarına dâhil olmayan yahut bulunduğu yerde internet erişim imkânı olmayan öğrenciler çalışmaya ulaşamamıştır. Anket sadece istekli olan öğrencilere uygulanmıştır. Anketi dolduranlara ait kimlik bilgilerinin sisteme kaydedilmiyor olması ise bu süreçte yönlendirme yapılmamasının garantisi olmuştur. Bu bağlamda anket doldurma sistemi 23.05.2023 ile 29.05.2023 tarihleri aralığında bir hafta süre ile açık bırakılmıştır. Bu tarihten sonra doldurmak isteyenler ankete ulaşamamışlardır. Araştırmanın gerçekleştirilmesinde her programdan öğrencilerin katılımının sağlanması önemsenmiştir. Bunu takip edebilmek için anketi dolduran öğrencilere okudukları program işaretletilmiş ve analizden önce bu öğrenciler teknik programda okuyanlar ve sosyal programda okuyanlar diye tasniflenmiştir.

Online olarak uygulanan anketin içeriğinde “*demografik soruların yanı sıra siyasete dâhil olma ve diğer bazı hususların/özelliklerin*” ortaya çıkarılmasına dönük 10 adet soruya yer verilmiştir. Bunun yanında öğrencilere siyasete ilişkin önermeler yöneltilmiştir. Bu bağlamda “*siyasi tartışma kültürü boyutu, siyasi eylem boyutu, siyasete katılma boyutu, siyasi gündemi takip etme ve ilgi boyutu, siyasi partiyi tanıma boyutu, siyasetten çekinme/uzak durma boyutu, siyasi bağlılık boyutu*” şeklinde 7 boyutta 27 önerme çerçevesinde öğrencilerin siyasete ilgi ve yaklaşımları sorgulanmış ve ters önermelerden de destek alınarak çalışma güçlendirilmiştir. Böylece öğrencilerin önermelere katılım düzeyleri dikkate alınarak “*siyasi tartışma düzeyleri, siyasetteki eylem yönleri, siyasete katılma durumları, siyaseti takip etme durumları, partilere yaklaşımları, siyasetten çekinme/uzak durma düzeyleri ve siyasete bağlılık durumları*” “*demografik ve diğer özellikler*” çerçevesinde yorumlanmıştır.

1 Araştırma örnekleme olarak seçilmiş olan Ortaköy Meslek Yüksekokulu 1992’den beri eğitimine devam etmektedir. Niğde Üniversitesi’ne bağlı olarak eğitime başlamış bulunan okul 2006 yılı itibariyle Aksaray Üniversitesi ismini alan üniversiteye bağlanmıştır. 5400 metrekare kapalı ve 30 bin metrekare açık ağaçlık alana sahip bulunan okul (<https://ortakoy.aksaray.edu.tr/Tarihce>, 2023) 24 hoca ile aktif durumda olan 8 programda eğitim öğretim hizmetini sürdürmektedir. Bunlardan “*sosyal programlar*” olarak ifade edilen programlar “*Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Maliye, Sosyal Güvenlik, Bankacılık ve Sigortacılık, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları*” iken “*teknik programlar*” ise “*Elektronik Teknolojisi, Mekatronik ve Makine*” şeklinde sıralanabilir (<https://ortakoy.aksaray.edu.tr>, 2023).

2.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Türkiye’de eğitimine devam etmekte olan tüm üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise Aksaray Üniversitesi Ortaköy Meslek Yüksekokulu öğrencileridir. Anketin uygulanacağı meslek yüksekokulunda okula aktif olarak devam eden öğrenci sayısı 443 kişi olarak tespit edilmiştir. Ana kütlenin 443 olduğu durumda %95 güven düzeyi ve %5 güven aralığında 206 katılımcıya ulaşılması yeterlidir. Dolayısıyla çalışma için minimum 206 katılımcıya ulaşmak hedeflenmiştir. Bu bağlamda 8 programa ait olarak ayrı ayrı kurulmuş olan WhatsApp gruplarına dâhil olan 380 öğrenciye anket linki ulaştırılmış ve 208 istekli/gönüllü öğrenci anketi doldurarak göndermiştir. Dolayısıyla anketlere dönüt oranı %54,7 civarında gerçekleşmiştir.

2.3.Araştırmanın Soruları

Çalışmanın içeriğinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Öğrencilerin aile fertlerinin siyasi gelişmelere ilgi düzeyi nedir?
2. Öğrencilerin haber izleme düzeyleri nedir?
3. Öğrencilerin oy kullanma isteklilik düzeyleri nedir?
4. Öğrencilerin haksızlıklar karşısındaki tepki düzeyleri nedir?
5. Öğrencilerin demografik ve diğer bazı değişkenler çerçevesinde siyasi tartışma kültürü düzeyleri nedir?
6. Öğrencilerin demografik ve diğer bazı değişkenler çerçevesinde siyasi eylem düzeyleri nedir?
7. Öğrencilerin demografik ve diğer bazı değişkenler çerçevesinde siyasete katılma düzeyleri nedir?
8. Öğrencilerin demografik ve diğer bazı değişkenler çerçevesinde siyasi gündemi takip, siyasete ilgi ve siyasetten çekinme/uzak durma düzeyleri nedir?
9. Öğrencilerin demografik ve diğer bazı değişkenler çerçevesinde siyasi partileri tanıma düzeyleri nedir?
10. Öğrencilerin demografik ve diğer bazı değişkenler çerçevesinde siyasi bağlılık düzeyleri nedir?

2.4. Araştırmanın Yöntemi ve Veri Toplama Tekniği/Araçları

Bu çalışmada kullanılan anket, çalışmanın yazarı tarafından, kaynakçada yer alan çalışmalar incelenerek onlardan edinilen fikirler doğrultusunda oluşturulmuştur. Anket ayrıca siyaset bilimi alanında uzman hocaların düşünce ve eleştirileri de dikkate alınarak düzenlenmiştir. Bu şekilde son hali verilen anket online olarak gönüllü katılımcılara uygulanmıştır. Ankette “*demografik soruların yanı sıra siyasete dâhil olma ve diğer bazı hususların/özelliklerin*” içinde bulunduğu 10 tane kapalı uçlu soru sorulmuştur. Bunun yanı sıra ankette üniversite öğrencilerinin siyasete olan ilgi ve yaklaşım durumlarını belirlemeye yönelik 27 önermeye yer verilmiştir. Bu önermelerden bazıları ters önerme şeklinde hazırlanarak (Özmen, 2012:197) bulgulara dair yorumlamalara değer katmak istenmiştir. Siyasete olan ilgi ve yaklaşımın ölçülmek istendiği 27 önermenin cevaplandırılmasında “1=hiç katılmıyorum, 2=katılmıyorum, 3=fikrim yok/kararsızım, 4=katılıyorum, 5=tamamen katılıyorum” şeklinde 5’li Likert tipi bir ölçek kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler IBM SPSS (23. Versiyon) programı ile analiz edilmiştir. Bu anlamda veriler, “*frekans (frequencies) analizi, yüzdeler dağılımları (descriptives), çapraz tablo (crosstabs) analizi, güvenilirlik (reliability) analizi ve anket soruları/önermeleri özellik puanı hesaplaması (compute variable) analizi*” şeklinde değerlendirmeye dâhil edilmiştir. Elde edilen bulgular dikkate alınarak *katégorik karşılaştırma yapılmış, çapraz tablolarla ilişkiler kurularak değerlendirilmeler yapılmış, frekans analizi yapılmış ve betimleyici analizler ortaya konulmuştur*. Bu şekilde hazırlanan tabloların yorumlanmasında ya da verilerin yüzdesel yazılmasında “*her kesimden okuyucunun anlayacağı sade bir dil kullanılmasına*” ehemmiyet verilmiştir.

Bununla birlikte bulguların yorumlanmasında bir karşılaştırma fırsatı/imekânı yaratarak çalışma sorularına daha anlaşılır/görünür cevaplar bulmak ve bu konuda daha net/anlaşılır yorumlar yapmak için öğrencilerin “*içinde buldukları demografik ve diğer bazı değişkenler çerçevesinde*” bazı davranışları sergileyeceklerine dair beklentiler ortaya konulmuştur. Bu bağlamda “*ailesi siyasete ilgili olan öğrencilerin ailesinden etkilenerek siyasete ilgi duyacakları düşünülerek ailesi siyasetten uzak olan öğrencilere kıyasla; erkek öğrencilerin Türk*

toplum yapısında erkek olmalarına bağlı olarak kendilerinden beklenenler ve bu bağlamda çevresel olaylara daha çok maruz kalmaları nedeniyle Türk ailesi içerisinde korunmaya çalışılan kadın öğrencilere kıyasla; yaşı büyük olan ve bu bağlamda hayata dair daha fazla şey yaşamış olan öğrencilerin yaşı küçük olup hayat tecrübesi daha az olan öğrencilere kıyasla; ekonomik durumu daha kötü olan öğrencilerin bu kaygılarından ve bunu düzeltmek isteyecekleri beklentisinden dolayı ekonomik durumu daha iyi olan öğrencilere kıyasla; sosyal programlarda okuyan öğrencilerin aldıkları derslerin siyasete daha yakın ve ilgili olması bağlamında teknik programlarda okuyan öğrencilere kıyasla; küçük yerleşim yerlerinde daha az imkânla yaşayan ve bunu düzeltmek için kaygı sahibi olarak siyasete ilgi duyacağı düşünülen öğrencilerin büyük yerlerde ikamet edip imkânları daha fazla olan öğrencilere kıyasla; haberleri merak edip izleyen ve böylece ülkenin gidişatını merak ettiği (önemsediği) düşünülen öğrencilerin gündemi önemsemeyen ve böylece haber izlemeyen öğrencilere kıyasla; seçimlerde oy kullanma isteği güçlü olup ülkede olan bitene dâhil/etkili olmak isteyen öğrencilerin oy kullanma konusunu önemsemeyip bu konuda isteksiz olan öğrencilere kıyasla; siyasetin iktidara erişmek ve yanlış görülen şeyleri düzeltmek arzusu taşıdığı düşünüldüğünde haksızlığa uğradıklarında haklarını arama ve bozuk olduğuna inandıkları şeyi düzeltme yönü olan öğrencilerin haksızlık karşısında sessiz kalan ve haksızlığı düzeltmeye ilgisiz kalan öğrencilere kıyasla; siyasi içerikli kitapları okuyarak bu konudaki gündemi, tartışmaları, gelişmeleri ve düşünceleri önemseyen öğrencilerin gündemi umarsamayıp siyasi kitaplar okumayan öğrencilere kıyasla” siyasete daha ilgili olacakları düşünülmektedir/beklenmektedir. Dolayısıyla çalışma bulguları bu beklentilerle kıyaslanarak değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

2.5. Araştırma Bulguları ve Değerlendirilmesi

Aksaray Üniversitesi Ortaköy Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin doldurduğu anketlerdeki verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgular ve bu bulguların değerlendirilmesine ilişkin durum aşağıdaki başlıklar altında verilmiştir.

2.5.1. Demografik ve Diğer Bazı Özelliklere İlişkin Bulgular

Katılımcılara demografik ve diğer bazı özellikler içeren 10 adet soru yöneltilmiştir. Bu sorulara dair yapılan frekans analizi ve yüzdelik dağılım neticesinde elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir;

Tablo 1. Demografik ve Diğer Bazı Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistik Bilgiler

Değişkenler	Frekans (S) (Kişi)	Yüzde (%)
1. Cinsiyetiniz?		
Kadın	98	47,1
Erkek	110	52,9
Toplam	208	100,0
2. Yaşınız?		
18 yaşından küçük	2	1,0
18-21 yaş arası	136	65,4
22-25 yaş arası	51	24,5
25 yaş üzeri	19	9,1
Toplam	208	100,0
3. Ekonomik Durumunuz?		
Gelirim az ve ihtiyacımı karşılamıyor	51	24,5
Orta gelirliyim ve idare ediyorum	121	58,2
Gelir durumum iyi kimseye muhtaç değilim	36	17,3
Toplam	208	100,0
4. Öğrencisi Bulduğunuz Program?		
Sosyal Program	152	73,1
Teknik Program	56	26,9

Toplam	208	100,0
5. Üniversite dışında ailenizle ya da yalnız olarak ikamet ettiğiniz yer?		
Mezra, Köy ya da Kasaba	44	21,2
Belde ya da İlçe	68	32,7
İl	56	26,9
Büyükşehir	40	19,2
Toplam	208	100,0
6. Siyasi içerikli kitapları okuma durumunuz?		
Hiç okumam	114	54,8
Her zaman okurum	18	8,7
Zaman zaman (bazen) okurum	76	36,5
Toplam	208	100,0
7. Yakın aile fertlerinizin siyasi gelişmelere olan yaklaşım?		
İlgisizler	43	20,7
İlgililer	165	79,3
Toplam	208	100,0
8. Haberleri izleme durumunuz?		
Her zaman	84	40,4
Hiçbir zaman	9	4,3
Bazen	115	55,3
Toplam	208	100,0
9. Seçimlerde oy kullanmaya isteklilik durumunuz?		
Oy kullanmaya çok istekliyim	164	78,8
Oy kullanmaya hiç istekli değilim	14	6,7
Sırf (öylesine) oy kullanmak için giderim	20	9,6
Ceza yememek için oy kullanmaya giderim	4	1,9
Çevremdekilerin baskısı nedeniyle oy kullanmaya giderim	6	2,9
Toplam	208	100,0
10. Bir haksızlığa ya da adaletsizliğe maruz kalınca “sözlü olarak ya da dilekçe türü vs. araçlarla” şikâyetle bulunma düzeyiniz?		
Allah’a havale ederim	30	14,4
Derhal şikâyetle bulunurum	68	32,7
Büyük bir haksızlığa uğramışsam şikâyet ederim küçük haksızlıkta etmem	110	52,9
Toplam	208	100,0

Tablo 1’de görüldüğü üzere katılımcıların %47,1’i (98 kişi) kadın, %52,9’u (110 kişi) erkektir. Katılımcıların yaş durumuna bakıldığında 18 yaş altındakiler sadece %1’lik (2 kişi) kesimdir ve bu bağlamda katılımcıların %99’unun ailelerine bağlı olmaksızın iradelerini kanuni olarak kullanabilecek durumda oldukları anlaşılmaktadır. Bununla birlikte katılımcıların % 65,4 ‘lük (136 kişi) ciddi bir kesimi 18-21 yaş aralığında, %24,5’i (51 kişi) 22-25 yaş aralığında ve %9,1’i (19 kişi) 25 yaş üzeri konumdadır. Gelir durumları itibarıyla bakıldığında öğrencilerin %75 üzerindeki bir kesimi orta ya da yüksek gelir düzeyine sahiptir. Ayrıca katılımcıların %73,1’i (152 kişi) sosyal programlarda ve %26,9’u (56 kişi) teknik programlarda okumaktadır. Öte yandan katılımcıların üniversite dışında ikamet yeri olarak gösterdikleri alanlar dikkate alındığında öğrencilerin hemen hemen yarısının (%53,9) mezra, köy, belde ve ilçe diğer yarıya yakınının (%46,1) da il ve büyükşehir gibi alanlarda yaşıyor olduğu görülmektedir.

Demografik değişkenler dışındaki bazı değişkenler dikkate alınarak durum analiz edildiğinde öncelikle siyasi kitaplar okumanın siyasete ilgiyi gösterdiği düşünülmektedir. Bu çerçevede öğrencilerin %54,8'inin (114 kişi) siyasi içerikli kitapları hiç okumadığı, %8,7'sinin (18 kişi) her zaman siyasi kitaplar okuduğu ve %36,5'inin ise (76 kişi) zaman zaman siyasi kitaplar okuduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede öğrencilerin yarıya yakınının (%45,2) siyasi kitaplar okumaya eğimli olduğu ve böylece siyasete ilgi duydukları anlaşılabilir. Özellikle öğrencilerden %9'a yakınının bu konuda siyasi meselelere eğilen kitapları her zaman okuyarak siyasi meselelere daha yüksek oranda meraklı oldukları, siyasi meseleleri öğrenmek istedikleri ve bu konuda kafa yordukları anlaşılabilir.

Öte yandan öğrenciler üniversite hayatlarından evvel aileleri ile birlikte yaşadıkları için ailelerinin siyasete ilgili ya da ilgisiz olmalarından etkilenecekleri düşünülmektedir. Bu bağlamda öğrencilere yakın aile fertlerinin siyasete olan ilgisi sorulduğunda öğrencilerin %79,3'ü (165 kişi) ailelerinin siyasete ilgili olduğunu ifade etmişlerdir. Dolayısıyla aile içi diyaloglar dikkate alındığında ve katılımcıların cevapları Türkiye için genellendiğinde Türk halkının siyasi meselelere duyarlı ve ilgili olduğu değerlendirilebilir. Öğrencilerin ülkede olup biteni öğrenmek açısından haberleri takip etme durumları da siyasete olan ilgileri hakkında fikir verebilir. Bu durum dikkate alındığında öğrencilerin sadece %4,3'ünün (9 kişi) hiç bir zaman haberleri izlemediği, %55,3'ünün (115 kişi) bazen izlediği ve %40,4'ünün (84 kişi) ise her zaman haberleri izlediği görülmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin %40'dan fazlası haberleri özellikle takip ederek siyasi gündemi merak etmektedir.

Siyasi meselelere özellikle ilgili olan bu kesimin yanı sıra %55'den fazla bir kesim de haberleri bazen izlese de ülkede yaşananlara ilgi duyduklarını ve duyarsız olmadıklarını göstermişlerdir. Öğrencilerin oy kullanmaya olan isteklilik durumu da siyasete olan ilgi durumlarını göstermesi açısından önemlidir. Bu bağlamda öğrencilerin %78,8'lik (164 kişi) kesimi oy kullanmaya çok istekli olduklarını belirtirken %21,2'lik çok az bir kesim oy kullanmaya isteksizlik göstermektedir. Bu kesim depolitize olmuş gözükmektedir ve bu durumun sebepleri ayrı bir çalışmanın konusu olarak araştırılabilir. Bu anlamda ankete katılan öğrencilerden %80'e yakın kesimin oy kullanmaya dair istekli olması siyasete ilgileri olması açısından önemlidir.

Öğrencilerin bir haksızlığa uğradıklarında haklarını araması ülkenin kanunlarına güvendiklerini ve kendilerini bir vatandaş olarak değerli gördüklerini göstermektedir. Bu bağlamda haklarını arayan vatandaşlar sorunlu alanları düzeltmek, mevcut iyi koşulları korumak ve daha iyiye götürmek kaygısı gütmektedirler. Dolayısıyla haklarını aramayabilen öğrencilerin siyasete ilgili olması beklenmektedir. Bu bağlamda öğrencilere bir haksızlığa uğradıklarında şikâyetle bulunma düzeyleri sorulduğunda %14,4'ü (30 kişi) şikâyetle bulunmayacağını, %52,9'u (110 kişi) büyük bir haksızlığa uğradığında şikâyetle bulunacağını, %32,7'si (68 kişi) ise derhal şikâyetle bulunup hakkını arayacağını bildirmiştir. Bu durum öğrencilerin %85'in üzerindeki bir kesiminin hakkını aramaya eğilimli olduğunu ve bu çerçevede mevcut kanun ve imkânlara göre hakkını alabileceğine dair umudu olduğunu göstermektedir. Ancak %52,9'luk büyük bir kesimin büyük haksızlıklara maruz kaldıklarında hakkını arayacağını bildirmesini Türkiye'deki hak arama yollarının maliyetli ve uzun süreli olmasına bağlamak mümkün gözükmektedir. Ancak %15'e yakın kesimin hakkını arama kaygısı gütmemesinin sebeplerinin ayrı bir araştırmanın konusu olarak incelenmesi gerekmektedir.

2.5.2. Güvenilirlik Analizine İlişkin Bulgular

Araştırma değişkenlerinin güvenilir durumunu belirlemek için Cronbach's Alpha katsayısı değerlendirilmiştir. Cronbach's Alpha içi tutarlılık katsayısının 0,80-1,00 arası bir değere sahip olması ölçeğin "*yüksek derecede güvenilir*" olduğunun göstergesidir (Özdamar, 1999:522). Analiz sonucunda Cronbach's Alpha değeri 0,865 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç, ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

2.5.3. Öğrencilerin Siyasete Olan İlgi ve Yaklaşımları Hakkındaki Önermelere Verdikleri Puan Ortalamalarına ve Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Değerlendirme

Öğrencilerin siyasete olan ilgi ve yaklaşımlarına ilişkin 27 adet önerme sunulmuş ve bu önermeler kendi içerisinde "*siyasi tartışma kültürü boyutu, siyasi eylem boyutu, siyasete katılma boyutu, siyasi gündemi takip ve ilgi boyutu, siyasi partiyi tanıma boyutu, siyasetten çekinme/uzak durma boyutu, siyasi bağlılık boyutu*" şeklinde 7 boyutta ve ayrı tablolarla değerlendirilmiştir. Bu boyutlar içerisinde verilen bazı önermeler ters önerme niteliği taşımakta ve bulguların yorumlanmasına değer katmaktadır.

2.5.3.1. Öğrencilerin Siyasete Olan İlgi ve Yaklaşımları Hakkındaki Boyut Olarak Tasniflenmiş Önermelere Verdikleri Puan Ortalamalarına ve Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Değerlendirme

Öğrencilere, “*siyasi tartışma kültürü boyutu*” başlığı altında 3 adet önerme yöneltilmiştir. Bu önermelere ilişkin katılım durumları Tablo 2’de verilmiştir. Bu önermelerden 3’üncüsü ters önerme niteliğindedir.

Tablo 2. Öğrencilerin “*Siyasi Tartışma Kültürü Boyutu*” Hakkındaki Önermelere Verdikleri Puan Ortalamalarına ve Katılım Düzeylerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikî Bilgiler

Katılım Düzeyi	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Araştırmaya Katılan Sayısı: 208 N:208	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Ortalama (Mean)	Beklenen Ortalama
A) Siyasi Tartışma Kültürü Boyutu Konusundaki Önermeler												
A.1. Siyasi konuları tartışmayı severim.	35	16,8	51	24,5	44	21,2	60	28,8	18	8,7	2,8798	
A.2. Siyasi gündemle ilgili yeni olayları konuşmak ve tartışmak için bu konuda yatkınlığı olan kimseleri arayıp onlarla gündemi konuşmak isterim.	42	20,2	64	30,8	38	18,3	51	24,5	13	6,3	2,6587	
A.3. Siyasi tartışmalarla hiçbir yere varılamayacağına eminim.	19	9,1	41	19,7	53	25,5	57	27,4	38	18,3	3,2596	1,7404

Tablo 2’de yer alan önermelerden ilki öğrencilerin siyasi konuları tartışma düzeylerini ölçmeye yönelmiştir. Bu çerçevede öğrencilerin %37,5’lik (78 kişi) kesimi siyasi konuları tartışmayı sevdiğini %41,3’lük kesim ise sevmediğini bildirmiştir. %21,2’lik (44 kişi) kesim ise ortaya net bir kanaat koymaktan çekinmiştir. Öğrencilerin %30,8’lik (64 kişi) kesimi siyasi gündemde yaşanan yeni olayları tartışmak için yakın olduğu kişileri arayıp gündemi değerlendirmek isteyecek kadar siyasi konulara yakın iken %51’lik (106 kişi) kesim böyle bir şey yapmayacaklarını ifade etmişlerdir. Ters önerme niteliğindeki 3’üncü önermeye ise %45,7’lik (95 kişi) kesim katılım göstererek siyasi tartışmalarla hiç bir yere varılamayacağını bildirmiş ve böylece siyasete ilgili olmadıklarını ve siyaseti katkı sağlayıcı görmediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %25,5’lik (53 kişi) kesimi ise kararsız olduklarını bildirerek görüş bildirmekten imtina etmişler ve depolitize olduklarını göstermişlerdir. %28,8’lik (60 kişi) kesim ise siyasi tartışmaları yarar sağlayıcı görerek siyasete ilgilerini göstermişlerdir. 3 önerme birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin %40 üzerindeki bir kesiminin siyasi tartışma kültürünün olmadığını ve siyasete ilgisiz olduklarını söylemek mümkündür. Ortalamada hemen hemen %20’lik bir kesimi ise siyasi konulara cevap vermektense uzak olduklarını göstererek politikadan görüş bildirecek (tartışacak) kadar bile uzak olduklarını göstermişlerdir. Önermelere katılım ortalamaları dikkate alındığında da öğrencilerin yarıdan fazlasının siyasi tartışmaya yatkın olmadıkları anlaşılabilmektedir. Öğrencilere “*siyasi eylem boyutu*” başlığı altında 5 adet önerme yöneltilmiştir. Bu önermelere ilişkin katılım durumları Tablo 3’te verilmiştir. Bu önermelerden hiçbirisi ters önerme niteliği taşımamaktadır.

Tablo 3. Öğrencilerin “*Siyasi Eylem Boyutu*” Hakkındaki Önermelere Verdikleri Puan Ortalamalarına ve Katılım Düzeylerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikî Bilgiler

Katılım Düzeyi	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Araştırmaya Katılan Sayısı: 208 N:208	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Ortalama (Mean)	Beklenen Ortalama
B) Siyasi Eylem Boyutu Konusundaki Önermeler												
B.4. Siyasi konularda bildiğim bir şeyi konuşmaktan çekinmem.	16	7,7	25	12,0	32	15,4	86	41,3	49	23,6	3,6106	
B.5. Siyasi bir meselede eminsem ailemin bu düşüncemi desteklemesini isterim.	14	6,7	28	13,5	37	17,8	88	42,3	41	19,7	3,5481	
B.6. Bir partiye üye kaydım bulunmaktadır.	127	61,1	44	21,2	10	4,8	20	9,6	7	3,4	1,7308	
B.7. Üyesi olduğum sivil toplum kuruluşu var.	118	56,7	53	25,5	15	7,2	14	6,7	8	3,8	1,7548	
B.8. Siyasete ilgi duyarak ve siyasi konularda duyarlılık göstererek bir şeyleri değiştirmek mümkün.	17	8,2	42	20,2	58	27,9	65	31,3	26	12,5	3,1971	

Tablo 3'e bakıldığında öğrencilerin %64,9'luk (135 kişi) kesiminin siyasi konularda bildiği bir şeyi söylemekten çekinmediğini bildirdiği görülmektedir. %19,7'si (41 kişi) ise bu önermeye katılmadıklarını bildirmişlerdir ve böylece bildikleri bir şeyi bile söylemekten uzak duracaklarını göstermişlerdir. Katılımcıların %62'si (129 kişi) emin oldukları siyasi meselelerde ailelerinin düşüncesine destek vermesini bekleyecek kadar siyasete ilgi gösterirken %20,2'lik kesim (42 kişi) böyle bir düşünceye katılmadıkları gibi aile desteğini de arkalarına almayı önemsemediklerini göstermişlerdir. Ancak öğrenciler siyasi partiye üyelik çerçevesinde değerlendirildiğinde öğrencilerin sadece %13'lük kesimi (27 kişi) bir siyasi partiye üye pozisyonundadır. %4,8'lik kesim (10 kişi) ise bu konuda üye olup olmadıklarını dahi ifade edemeyen bir depolitizasyon içerisindedirler. Öğrencilerin sadece %10,5'i (22 kişi) bir sivil toplum kuruluşuna üyeliği olduğunu bildirmiştir. Öğrencilerin %43,8'i (91 kişi) siyasete ilgi duyup siyasi konularda duyarlılık göstererek bir şeyleri değiştirebilmenin mümkün olacağını bildirerek siyaseti önemli bir düzenleyici kurum olarak görüp önem verdiklerini göstermişlerdir. Bu çerçevede siyasi katılım yönleri güçlü olduğu gibi depolitize olmadıklarını göstermişlerdir. %28,4'lük kesim ise siyaseti bir şeyleri değiştirmek için bir araç olarak görmeyerek depolitize olmuş gözükümlerindedirler.

5 önerme birlikte değerlendirildiğinde ve siyasi eylem yönü dikkate alındığında öğrencilerin hemen hemen %20'lik bir kesiminin siyasi konularda konuşma eğilimi olmadığı ve destek olmaya dönük bir düşünce açıklamaya yönelmedikleri görülmektedir. Öğrencilerin %13'ü siyasi parti üyeliği ile aktif siyasetin içerisinde iken %10 civarındaki bir kesim sivil toplum örgütleri aracılığı ile bir eylem yönü sergilemektedir. Öğrencilerin %30'a yakın bir kesimi ise siyaset kanalı ile bir şeylerin değiştirilemeyeceğini bildirerek siyasi eylem olan uzaklıklarını göstermişlerdir. Öğrencilerin %40'ın üzerindeki kesimi siyasete ilgi duyarak bir şeylerin değişeceğine inanırken %60'ın üzerindeki kesim söylem düzeyinde siyasi eyleme dâhil olma iradesi göstereceklerini bildirmişlerdir. Katılım ortalamaları itibarıyla de "siyasi düşüncüyü açıklama konusunda ve destek arama konusunda" eylem yönünün daha güçlü olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilere "siyasete katılma boyutu" başlığı altında 5 adet önerme yöneltilmiştir. Bu önermelere ilişkin katılım durumları Tablo 4'te verilmiştir. Bu önermelerden hiçbirisi ters önerme niteliği taşımamaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin "Siyasete Katılma Boyutu" Hakkındaki Önermelere Verdikleri Puan Ortalamalarına ve Katılım Düzeylerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Bilgiler

Katılım Düzeyi	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Araştırmaya Katılan Sayısı: 208 N:208	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Ortalama (Mean)	Beklenen Ortalama
C) Siyasete Katılma Boyutu Konusundaki Önermeler												
C.9. Siyasete atılmak ve vazife almak isterim.	39	18,8	53	25,5	55	26,4	34	16,3	27	13,0	2,7933	
C.10. Bence her vatandaş siyasete ilgili olmalıdır.	20	9,6	32	15,4	67	32,2	63	30,3	26	12,5	3,2067	
C.11. Bence herkes bir siyasi partiye üye olmalıdır.	64	30,8	75	36,1	54	26,0	9	4,3	6	2,9	2,1250	
C.12. Bence herkes sivil toplum kuruluşlarında vazife alarak siyasetçilerin kararlarını yönlendirmelidir.	32	15,4	48	23,1	72	34,6	39	18,8	17	8,2	2,8125	
C.13. Siyasal politikaları beğenmediğimde buna karşı düzenlenen protestolara katılım.	71	34,1	60	28,8	48	23,1	19	9,1	10	4,8	2,2163	

Tablo 4'e bakıldığında öğrencilerden sadece %29,3'ünün (61 kişi) siyasete atılmak ve vazife almak istediği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin %18,8'i (39 kişi) bu önermeye hiç katılmadıklarını bildirmiş ve toplamda %44,3'ü (92 kişi) bu önermeye katılmadıklarını bildirerek siyasete aktif katılım istemediklerini göstermişlerdir. %42,8'lik (89 kişi) kesim her vatandaşın siyasete ilgili olması gerektiğini bildirirken %25'lik kesim (52 kişi) bu konuda siyasete ilgili olunması gerektiğini bildirerek ve siyasi katılımdan uzak durarak depolitize olduklarını

göstermişlerdir. %32,2'lik kesim ise (67 kişi) bu önermeye kararsızlık bildirerek net bir cevap vermekten çekinmişlerdir. %7,2'lik (15 kişi) kesim herkesin bir siyasi partiye üye olması gerektiğini bildirirken %66,9'luk kesim (139 kişi) herkesin bir siyasi partiye üye olması gerektiğini düşünmektedir. Öğrencilerin %27'si (56 kişi) insanların sivil toplum kuruluşlarına dâhil olarak siyasetçilerin kararlarını etkilemesi gerektiğini düşünürken %38,5'lik kesim (80 kişi) buna katılmadıklarını bildirmişlerdir. %13,9'luk kesim siyasi partilerin yanlış politikalarına karşı düzenlenen protestolara katılacağını bildirirken %62,9'luk ciddi bir kesim (131 kişi) hükümetin davranışına karşı olmayacağını bildirmişlerdir.

5 önerme birlikte değerlendirildiğinde ve öğrencilerin siyasete katılma boyutu değerlendirildiğinde %30 civarı kesimin siyasete aktif katılma sıcak baktığı ve vazife almaya istekli olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %25'i ise siyasete ilgili olmadıklarını ve siyasi katılım göstermeyeceklerini açıkça göstermişlerdir. Öğrencilerin %67 civarındaki kesimi siyasi parti üyeliğine karşı çıkararak siyasi katılımdan uzak dururken %40'a varan kesimi sivil toplum kuruluşları vasıtasıyla siyasi politikaları etkilemeye sıcak bakmış gözükümler. Öğrencilerin %14'e yakın kesimi yanlış politikalara karşı eylem düzeyinde karşı duruş sergileyebilecek düzeyde iken %63 kadarı hükümetin yanlış politikalarına karşı durmayacaklarını göstermişlerdir. Bu çerçevede öğrencilerin siyasi katılım düzeylerinin de düşük olduğu görülebilmektedir. Her vatandaşın siyasetle ilgili olması gerektiğini ortaya koyan önerme en fazla ortalama değerini almıştır. Dolayısıyla öğrenciler kendileri ile ilgili kanaatlerinden ziyade başkaları ile ilgili kanaatlerinde siyasetle ilgili olunması gerektiğini düşünmektedirler.

Öğrencilere “*siyasi gündemi takip ve ilgi boyutu*” başlığı altında 3 adet önerme yöneltilmiştir. Bu önermelere ilişkin katılım durumları Tablo 5'te verilmiştir. Bu önermelerden hiçbirisi ters önerme niteliği taşımamaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin “*Siyasi Gündemi Takip ve İlgi Boyutu*” Hakkındaki Önermelere Verdikleri Puan Ortalamalarına ve Katılım Düzeylerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Bilgiler

Katılım Düzeyi	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Araştırmaya Katılan Sayısı: 208 N:208	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Ortalama (Mean)	Beklenen Ortalama
D) Siyasi Gündemi Takip ve İlgi Boyutu Konusundaki Önermeler												
D.14. Siyasi tartışma programlarını vakit buldukça izlerim.	24	11,5	43	20,7	36	17,3	82	39,4	23	11,1	3,1779	
D.15. Türkiye’de siyasi gelişmeleri önemseyip takip ederim.	16	7,7	19	9,1	38	18,3	102	49,0	33	15,9	3,5625	
D.16. Siyasi kitaplar okumayı severim.	60	28,8	46	22,1	48	23,1	40	19,2	14	6,7	2,5288	

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerden %50,5'inin (105 kişi) siyasi tartışma programlarını vakit oldukça izlediği anlaşılmaktadır. Bu tür programları izlemediğini belirtenler ise %32,2'lik (67 kişi) kesimdir. %17,3'lik (36 kişi) kesim ise bu konuda görüş bildirmekten çekinmiştir. Türkiye'deki siyasi gelişmeleri önemseyip takip ettiğini bildirenler ise %64,9'luk (135 kişi) önemli bir kesimdir. Siyasi kitapları okumayı seven ise %25,9'luk bir kesim bulunmaktadır. Bu tür kitapları ise %50,9'luk (106 kişi) kesim okumayı sevmediğini bildirmiştir.

3 önerme birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerden hemen hemen %25'lik kesimin hem kitap okuyarak hem de siyasi gelişmeleri takip edip bu konudaki tartışma programlarını izleyerek siyasete yüksek bir ilgi gösterdikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerden %50'lik kesim tartışma programlarını izlemeye dair ilgisini göstermiştir ve %65'e varan kısım ise Türkiye’de siyasi gelişmeleri takip ettiğini bildirerek siyasi gündemi takip etmeye olan ilgisini göstermiştir. Katılım ortalaması düzeyi de 3,56 puanla bu görüşü desteklemektedir.

Öğrencilere “*siyasi partiyi tanıma boyutu*” başlığı altında 4 adet önerme yöneltilmiştir. Bu önermelere ilişkin katılım durumları Tablo 6'da verilmiştir. Bu önermelerden hiçbirisi ters önerme niteliği taşımamaktadır.

Tablo 6. Öğrencilerin “Siyasi Partiyi Tanıma Boyutu” Hakkındaki Önermelere Verdikleri Puan Ortalamalarına ve Katılım Düzeylerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Bilgiler

Katılım Düzeyi	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katlıyorum		Tamamen Katlıyorum		Araştırmaya Katılan Sayısı: 208 N:208	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Ortalama (Mean)	Beklenen Ortalama
E) Siyasi Partiyi Tanıma Boyutu Konusundaki Önermeler												
E.17. Oy vereceğim partinin politikalarını bilirim.	12	5,8	13	6,3	36	17,3	101	48,6	46	22,1	3,7500	
E.18. Oy vereceğim partinin ideolojisini önemserim.	12	5,8	13	6,3	35	16,8	98	47,1	50	24,0	3,7740	
E.19. Partinin liderine bakıp oy veririm.	17	8,2	39	18,8	27	13,0	84	40,4	41	19,7	3,4471	
E.20. Memleketimdeki tüm milletvekillerinin ismini ve hangi partiden seçildiklerini bilirim.	27	13,0	55	26,4	58	27,9	46	22,1	22	10,6	2,9087	

Tablo 6’ya bakıldığında öğrencilerden %65’9’u (147 kişi) oy verdiği partinin politikalarını bildiğini belirtmiş ve %12,1’i ise (25 kişi) bilmediğini belirtmiştir. Öğrencilerin %71,1’i ise (148 kişi) oy verdiği partinin ideolojisini önemsemediğini ifade ederken %12,1’i (25 kişi) önemsemediğini bildirmiştir. Siyasi partinin liderine bakıp oy vereceğini bildirenler ise %60,1’lik (125 kişi) bir kesimdir. %27’lik kesim ise (56 kişi) oy verirken lider unsuruna bakmadıklarını bildirmişlerdir. Memleketindeki milletvekillerini ve partilerini bildiğini söyleyenler ise %32,7’lik (68 kişi) kesimdir. %39,4’lük (82 kişi) kesim ise memleketlerinde seçilen milletvekillerini bilmemektedir.

4 önerme birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin %65 üzerindeki kesimi tercih ettikleri partilerin politikalarını ve ideolojisini bilerek partilerini tanıdıklarını göstermişlerdir. Parti lideri ise öğrencilerin %60’ı için siyasi tercihte belirleyicidir. Memleketlerindeki milletvekillerini tanıma oranları ise %30 civarındadır ki bu durum yeni sistem (başkanlık) gereği milletvekilliği mertebesini çok etkili görmediklerinden kaynaklanıyor olabilir. Çünkü partiyi ve liderini önemseme yönü güçlü olan öğrenciler milletvekillerini tanımayı pozisyonadadır. Bu bağlamda “siyasi partilerinin iktidarda olması ve ideolojileri ile politikaları harekete geçirmesi” öğrenciler için daha önemsenir durumdadır. Katılım ortalamaları da bu durumu işaret etmektedir.

Öğrencilere “siyasetten çekinme/uzak durma boyutu” başlığı altında 4 adet önerme yöneltilmiştir. Bu önermelere ilişkin katılım durumları Tablo 7’de verilmiştir. Bu önermelerden 4’ü de ters önerme niteliğindedir.

Tablo 7. Öğrencilerin “Siyasetten Çekinme/Uzak Durma Boyutu” Hakkındaki Önermelere Verdikleri Puan Ortalamalarına ve Katılım Düzeylerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Bilgiler

Katılım Düzeyi	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katlıyorum		Tamamen Katlıyorum		Araştırmaya Katılan Sayısı: 208 N:208	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Ortalama (Mean)	Beklenen Ortalama
F) Siyasetten Çekinme/Uzak Durma Boyutu Konusundaki Önermeler												
F.21.Siyasete bulaşırsam okulumu bitiremem.	43	20,7	62	29,8	49	23,6	34	16,3	20	9,6	2,6442	2,3558
F.22.Siyasetle karın doymaz, kazancımıza odaklanmamız lazım.	21	10,1	55	26,4	59	28,4	45	21,6	28	13,5	3,0192	1,9808
F.23.Siyasetle uğraşmak anca bela getirir.	30	14,4	59	28,4	79	38,0	23	11,1	17	8,2	2,7019	2,2981
F.24.Siyasetle ilgili her şeyden nefret eder uzak dururum.	39	18,8	80	38,5	58	27,9	21	10,1	10	4,8	2,4375	2,5625

Tablo 7’de görüldüğü üzere öğrencilerin %25,9’luk (54 kişi) kesimi siyasete bulaşırsa okulu bitiremeyeceğini düşünmektedir. Ancak diğer yandan %50,5’i ise (105 kişi) bu önermeye katılmayarak siyasete dâhil olmayı eğitime engel olarak görmediklerini göstermişlerdir. Öğrencilerin %23,6’lık (49 kişi) ciddi bir kesimi ise bu önermeye cevap vermektense çekinmiştir. Siyasetle karın doymayacağını ve ekonomik unsurlara yönelmenin daha doğru olacağını düşünen kesim ise %35,1’lik (73 kişi) bir kesimdir. Bu önermeye katılmayanlar ise %36,5’lik (76 kişi) bir kesimdir. Siyasetle meşgul olmayı sorun yaratıcı olarak gören önermeye katılanlar %19,3’lük (40 kişi) kesimdir ki bu kesim tamamen depolitize olmuş gözükmektedir. %42,8’lik (89 kişi) kesim ise siyaseti sorun yaratan bir alan olarak görmemektedir. Bu konuda da kararsızlar %38’lik (79 kişi) ciddi bir çoğunluk kesimdir. Siyasetle ilgili her şeyden nefret ettiğini bildirenler ise %14,9’luk kesimdir ki bunlar tamamen depolitize olmuş kesimi göstermektedir. Bu önermeye karşı olanlar %57,3’lük (119 kişi) kesimken kararsızlar %27,9’luk (58 kişi) orana tekabül etmektedir.

4 önerme birlikte değerlendirildiğinde siyasetten çeken ya da uzak duran %20 üzerinde bir kesim olduğu açıktır. %25,9’luk kesim öğrenciliklerini risk etmemek için siyasetten uzak durma eğilimi gösterdiklerini işaret ederek 1980 darbesini yaşayan neslin çocukları olduklarını göstermişlerdir. %20’ye yakın kesim ise siyaseti sorun yaratıcı olarak görmekte ve bu karmaşadan uzak durmaya gerekçe göstermektedir. Kararsızların cevabı da bu minvalde değerlendirildiğinde bu oran daha da yükselmektedir. Ancak %50’nin üzerinde bir kesim siyasete dâhil olmayı eğitime engel görmedikleri gibi %35’in üzerindeki bir kesim “siyasetle ekonomiyi ilişkilendirip” siyaseti öteleyen bir yaklaşıma karşı durarak siyasetten çekinmeye/uzak durmaya karşı duruş göstermişlerdir. %42,8’lik kesim ise siyasetin sorun yaratan bir alan olarak görülmesine karşı durarak siyasetten çekinmeye/uzak durmaya direnç göstermişlerdir. Önermelerin katılım ortalamaları/puanları düşük olsa da 4 önermenin tamamı ters önerme niteliğindedir.

Öğrencilere “*siyasi bağlılık boyutu*” başlığı altında 3 adet önerme yöneltilmiştir. Bu önermelere ilişkin katılım durumları Tablo 8’de verilmiştir. Bu önermelerden hiçbirisi ters önerme niteliği taşımamaktadır.

Tablo 8. Öğrencilerin “*Siyasi Bağlılık Boyutu*” Hakkındaki Önermelere Verdikleri Puan Ortalamalarına ve Katılım Düzeylerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistiksel Bilgiler

Katılım Düzeyi	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Araştırmaya Katılan Sayısı: 208 N:208	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Ortalama (Mean)	Beklenen Ortalama
G) Siyasi Bağlılık Boyutu Konusundaki Önermeler												
G.25. Siyasi partime laf söylenmesini kabul edemem.	40	19,2	65	31,3	55	26,4	33	15,9	15	7,2	2,6058	
G.26. Siyasi görüşüme aykırı/zıt olan insanlardan nefret ederim.	67	32,2	78	37,5	40	19,2	12	5,8	11	5,3	2,1442	
G.27. Siyasete atılmak konusunda kararlıyım.	59	28,4	48	23,1	75	36,1	13	6,3	13	6,3	2,3894	

Tablo 8’e bakıldığında %23,1’lik (48 kişi) kesim siyasi partisine laf edilmesini kaldıramayacağını ifade ederek siyasi bağlılık duygusunun güçlü olduğunu göstermiştir. Bu önermeye katılmadığını bildiren %50,5’lik (95 kişi) kesim ise bu konularda siyasi partilerine yönelik eleştirilere açık olduklarını göstermişlerdir. Bu bağlamda öğrencilerin yarısından fazlası diğer görüşleri dinleme ve istifade etme özelliği göstermektedir. Siyasi görüşüne ters olanlardan nefret ettiğini bildirenler ise %11’lik (23 kişi) kesimdir. Bu anlamda siyasi partisine laf söyleyenlere sabrı olmayan kesim %23,1’lik kesim olsa da siyasi görüşüne zıt olanlardan nefret edenler daha az oranla %11,1’lik kesimi oluşturmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin %69,7’lik (145 kişi) yani %70’e varan kısmı siyasi görüşüne zıt olan kişilere karşı bir nefret beslememektedir. Öğrencilerin %12,6’lık (26 kişi) kesimi siyasete atılmak konusunda kararlı olduklarını bildirirken %51,5’i kesim siyasete atılmak istemediklerini bildirmişlerdir.

3 önerme birlikte değerlendirildiğinde siyasi bağlılığı çok güçlü olan %10’un üzerinde bir kesim olduğu anlaşılmaktadır ve hemen hemen bu orandaki öğrenci siyasete atılma arzusu içerisinde olduğunu bildirerek bu konudaki kararlılıklarını yinelemişlerdir. Ortalama katılımlar değerlendirildiğinde siyasi bağlılığı güçlü olan öğrenci sayısının düşük olduğu anlaşılabilmektedir.

2.5.3.2. Öğrencilerin Siyasete Olan İlgi ve Yaklaşımları Hakkındaki Boyut Olarak Tasniflenmiş Önermelere Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Bulguların Demografik ve Diğer Özellikler Çerçevesinde Değerlendirilmesi

27 önerme çapraz tablo (crosstabs) eşliğinde her bir değişken için öğrencilerin katılım düzeyleri ayrı ayrı değerlendirildiğinde mevcut durum daha iyi anlaşılacaktır. Bu bağlamda çapraz tablolarda öğrencilerin katılım durumlarının yüzdesel hesabı yapılarak kıyaslama ve değerlendirme ortaya konulmuştur. Her bir önerme için demografik ve diğer değişkenlerin değerlendirmeleri önermelerin karşısındaki kutularda okunarak tablolara işlenmiştir.

Tablo 9’da “*siyasi tartışma kültürü boyutu*” önermeleri bulguları ve tüm önermelerin demografik ve diğer bazı özellikler/değişkenler çerçevesinde ayrıştırılarak değerlendirilmesine dair bir yazım gerçekleştirilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin *Siyasi Tartışma Kültürü Boyutu Önermeleri* Hakkındaki Katılım Düzeylerinin *Demografik ve Diğer Bazı Özellikler/Değişkenler* Çerçevesinde Ayrıştırılarak Gösterilmesine İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Bilgiler ve Değerlendirme

A) Siyasi Tartışma Kültürü Boyutu Önermeleri	Bulgular ve Değerlendirme
<p>A.1. Siyasi konuları tartışmayı severim.</p>	<p>Siyasi konuları tartışmayı severim önermesine öğrencilerin %37,5’i katılım göstermiştir. Erkekler %44,9 kadınlar ise %30,9 oranında katılım göstermişlerdir. Dolayısıyla erkekler siyasi konularda tartışmayı kadınlara göre daha fazla benimsemektedirler. Yaş olarak ise en fazla katılımı %45,1 oranla 22-25 yaş arası öğrenciler göstermiştir. Gelir düzeyi değişkeni olarak duruma bakıldığında az gelirli %60,8, orta gelirli %30,6 ve yüksek gelirli %27,7 katılım göstermişlerdir. Gelir düzeyi arttıkça siyasi tartışmalardan uzaklaşıldığı dikkat çekmektedir. <i>Okunulan program bazında bakıldığında beklenenin aksine teknik programdakiler %48,2 sosyal programdakiler ise %33,6 oranda siyasi konuları tartışmayı sevdiğini belirtmişlerdir.</i> İkamet yeri olarak bakıldığında ise kendi içerisinde en yüksek katılımı (%45,5) mezra, köy ve kasabada ikamet edenler ortaya koymuştur ve bu tür nüfusu ve imkânı az olan alanlarda neredeyse her 2 kişiden 1’i siyasi konuları tartışmayı sevdiğini bildirmiştir. Öte yandan belde ve ilçe de küçük yerleşim yeri olarak bu orana dâhil edildiğinde %38,4 katılım ortaya çıkmaktadır. İl ve büyükşehirdekilerde bu oran %36,5 olarak gerçekleşmiştir. Bununla birlikte siyasi içerikli kitaplar okuma ile siyasi konuları tartışmayı sevme arasındaki ilişkiye bakıldığında kitap okuma düzeyi arttıkça siyasi konuları tartışmayı sevme düzeyinin arttığı görülmektedir. Dolayısıyla siyasi kitapları her zaman okuduğunu belirtenler %72,2, zaman zaman okuduğunu belirtenler %46,1 ve okumadığını bildirenler ise %26,3 katılım göstermişlerdir. Öte yandan ailesinin siyasete ilgili olduğunu bildirenler %41,8 ve ilgisiz olduğunu bildirenler %21 oranında katılım göstermişlerdir ki bu durum ailesi siyasete ilgili olanların siyasi konuları tartışmayı daha çok sevdiğinin göstergesidir. Öte yandan haber izleme konusunda ilgi arttıkça siyasi tartışmalara olan ilginin de arttığı görülmektedir. Öyle ki her zaman haber izlediğini bildirenler kendi içerisinde %52,4, bazen haber izlediğini bildirenler %27,8 ve hiç haber izlemediğini bildirenler %22,2 oranında katılım göstermişlerdir. Oy kullanma isteği temelinde durum değerlendirildiğinde oy kullanmaya çok istekli olduğunu belirtenler %43,3 ile en yüksek katılımı göstermişlerdir ki bu durumda oy verme isteği ile siyasi konuları tartışmayı sevme arasında bir uyumluluk ortaya çıkmaktadır. Oy kullanmaya isteksiz olanlar ise %15,9 oranında katılım göstermiştir. Son olarak haksızlığa uğramada tepki oranı yükseldikçe siyasi konuları tartışma düzeyinin de arttığı gözlenmiştir. Bu konuda haksızlığa uğradığında derhal şikâyet ederim diyenler %42,6, büyük haksızlıklara maruz kaldığında şikâyet edeceğini bildirenler %36,3 ve hiç bir şekilde hakkını aramayacağını bildirenler %30 katılım göstermişlerdir.</p>
<p>A.2. Siyasi gündemle ilgili yeni olayları konuşmak ve tartışmak için bu konuda yatkınlığı olan kimseleri arayıp onlarla gündemi konuşmak isterim.</p>	<p>Katılımcıların siyasi konuları tartışma seviyesinin daha üst düzeyde olması durumunu tespit etmeye yönelik bu önermeye öğrencilerin katılım oranı %30,8’dir. Erkekler %35,7 ve kadınlar %26,4 oranda katılım sergilemişlerdir. Böylece erkeklerin kadınlara kıyasla siyasi konuları konuşma ve tartışma arzusunun daha fazla olduğu görülebilmektedir. Bu konuda yaş değişkenini dikkate alan bir değerlendirme yapıldığında 22 yaş altı grubun katılım oranı %28,3, 22-25 yaş arası olanlarınki %33,3 ve 25 yaş üzeri olanların ise %42,1’dir. Dolayısıyla yaş oranı arttıkça siyasi konularda tartışma oranı yükselmektedir. Gelir durumu dikkate alındığında ise en büyük katılımın %41,7 ile gelir düzeyi en iyi olan kesimde olduğu dikkat çekmektedir. Geliri az olanların %35,3’ü ve orta gelirli olanların ise %25,6’sı bu önermeye katılım göstermiştir. Programlar temel alınarak bakıldığında sosyal programı okuyan öğrencilerin %27’si ve teknik programı okuyan öğrencilerin ise %41,1’inin bu önermeye katılım beyan ettiği ve bu anlamda teknik program öğrencilerinin ilginç bir şekilde sosyal program öğrencilerine kıyasla siyasi tartışmaya daha yatkın olduğu görülmektedir. İkamet yeri olarak bakıldığında ise mezra, köy ve kasaba da oturanların katılım oranı %27,3, belde ve ilçelerdekilerin %27,9, ilde oturanların %30,4 ve büyükşehirde oturanların %40’ının katılım sergilediği ve böylece nüfus ile imkânlar arttıkça siyasi tartışmalara ilginin arttığı sonucu çıkmaktadır. Siyasi içerikli kitaplar okuma durumları kıyaslandığında hiç okumayanlar %20,2, bazen okuyanlar %35,5 ve her zaman okuyanlar %77,8 oranında önermeye katılım göstermişlerdir ki bu durumda siyasi kitap okuma oranı arttıkça siyasi tartışma yoğunluğu artmaktadır. Ailesi siyasi konulara ilgisiz olanlar önermeye %11,6 katılım gösterirken ailesi siyasi konulara ilgili olanlar %35,8 katılım sergilemişlerdir ki bu durumda ailenin siyasete ilgisi olması öğrencilerde siyasi tartışma yönünü de</p>

	<p>güçlendirmiş gözükmetedir. Haber izleme konusunda durum değerlendirildiğinde hiç izlemeyenler %44,4, her zaman izleyenler %41,7 ve bazen izleyenler %21,7 oranında önermeye katılım sergilemişlerdir. Burada haber izlemeyenlerin oran olarak her zaman izleyenlere yakın olduğu görülmektedir. Ancak bu önermeye katılım durumu dikkate alındığında haber izlemeyenlerin siyasete ilgisinin oransal olarak daha fazla olduğu (%44,4) görülmektedir. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında hiç haber izlemediğini belirten toplamda 9 öğrenci olması etkili olmuş ve bu öğrencilerden 4'ü bu önermeye katılım gösterdiğinden oran yüksek çıkmıştır. Her zaman haber izlediğini belirtenlerin %41,7'si (35 kişi) ve bazen haber izlediğini bildirenlerin %21,7'si (25 kişi) bu önermeye katılmıştır. Dolayısıyla sayı olarak bu önermeye en fazla katılım haber izleyenlerde olmuştur. Oy kullanma konusunda isteksiz olanların %22,7'si bu önermeye katılırken oy kullanmaya çok istekli olanların %32,9'u bu önermeye katılım göstermişlerdir. Dolayısıyla oy kullanma isteği olanların siyasi tartışma kültürü daha yüksek gözükmetedir. Haksızlığa uğradığında şikâyetçi olmayacağını belirtenlerin %23,3, büyük haksızlıklara maruz kaldığında şikâyetçi olacaklarını belirtenlerin %25,5 ve her türlü haksızlıkta şikâyete yönelecek olduğunu belirtenlerin ise %42,6'sı bu önermeye katılım sergilemişlerdir. Dolayısıyla haksızlık durumunda şikâyetçi olma düzeyi arttıkça siyasi tartışma kültürünün de arttığı görülmektedir.</p>
<p>A.3. Siyasi tartışmalarla hiçbir yere varılamayacağına eminim.</p>	<p>Bu önerme ters önerme niteliği taşımaktadır. Bu ters önermeye katılım oranı %45,7 olarak katılmama oranı ise %28,8 olarak gerçekleşmiştir. Cinsiyet olarak bakıldığında siyasi tartışmalarla hiçbir yere varılamayacağına erkeklerin %27,6'sı ve kadınların ise %30'u katılmadığını bildirmişlerdir. Dolayısıyla kadınlar siyasi tartışmalarla bir yere varılabileceğine dair erkeklere göre daha umutludur. Yaş temelinde bakıldığında yaşı 22'nin altında olanlar %25,4, yaşı 22-25 arası olanlar %35,3 ve 25 yaş üzeri olanlar ise %36,8 oranında katılmama göstermişlerdir. Dolayısıyla yaş arttıkça siyasi tartışmalardan beklenen katkının arttığı görülmektedir. Benzer şekilde ekonomik durumu kötü olanların %21,6'sı, orta gelirli olanların %28,1'i ve iyi gelire sahip olanların %41,7'si bu önermeye katılmadığını bildirmiştir. Bu durum ekonomik refah arttıkça siyasi tartışmaların fayda sağlayacağı beklentisinin arttığını göstermektedir. Öğrencilerin okuduğu program bazında önermelere katılım durumuna bakıldığında sosyal programda okuyanların % 29,6'sının teknik programda okuyanların ise %26,8'inin önermeye katılmadığını bildirdiği görülmektedir. Dolayısıyla sosyal programda okuyanlar teknik programlarda okuyanlara kıyasla siyasi tartışmaların katkı sağlayacağını düşünme oranları daha yüksektir. İkamet yeri olarak bakıldığında ise bu önermeye katılmadığını en fazla oranda ortaya koyanlar %37,5 ile büyükşehirde olanlar ve ardından %34,1 ile mezra, köy ve kasabada yaşayanlardır. Ayrıca belde ve ilçede oturanların %25'i ve ilde oturanların %23,2'si katılmadığını bildirmiştir. Küçük yerler ile büyük yerler ayrıştırılarak hesaplandığında ise mezra, köy, kasaba, belde ve ilçedekilerin %28,6'sı, il ve büyükşehirlerde yaşayanların ise %29,2'si katılmadıklarını bildirmişlerdir. Dolayısıyla yaşanan yer olarak il ve büyükşehirde oturanlar siyasi tartışmalar ile bir yere varılabileceği konusunda daha kararlıdır. Öğrencilerin siyasi kitap okuma durumlarına bakıldığında hiç kitap okumayanların %22,8'i, bazen okuyanların %32,9'u ve her zaman kitap okuyanların %50'si bu önermeye katılmadıklarını bildirmişlerdir. Dolayısıyla kitap okuma düzeyi arttıkça siyasi tartışmalarla bir yere varılacağı düşüncesi kuvvetlenmektedir. Ailesi siyasi konulara ilgisiz olanların %30,2'si, ailesi siyasetle ilgili olanların ise %28,5'i bu önermeye katılmadığını bildirmişlerdir. Bu durum ailesi siyasete ilgisiz olanların siyasi tartışmaların insan için katkı sağlayıcı olduğuna dair kanaatinin daha fazla olduğunu göstermektedir. Haberleri hiç izlemeyen 9 öğrenci vardır ve bunlardan 3 tanesi (%33,3'ü) önermeye katılmadığını bildirmiştir. Bazen haber izleyenlerin %27,8'i (32 kişi) ve her zaman haber izleyenlerin %29,8'i (25 kişi) bu önermeye katılmadığını bildirmiştir. Dolayısıyla haber izlemeyen öğrenci sayısının az olması dikkate alındığında haber izleme durumu daha fazla olanların siyasi tartışmaları daha faydalı gördüğü söylenebilir. Oy kullanmaya çok istekli olanlar %31,7 katılmama oranı ile siyasi tartışmaları faydalı görme eğiliminde iken oy kullanmaya isteksiz olanlarda bu oran %18,2 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla oy kullanmaya istekli olanların siyasi tartışmayı faydalı görme yönü daha kuvvetlidir. Haksızlığa uğradığında şikâyetçi olmayacak olanların %23,3'ü, büyük haksızlıkta şikâyetçi olacaklarını belirtenlerin %23,6'sı ve her türlü haksızlıkta şikâyetçi olacağını belirtenlerin ise %39,7'si bu önermeye katılmadığını bildirmiştir. Dolayısıyla haksızlığa uğradığında şikâyet etme duyarlılığı arttığı oranda siyasi tartışmalardan fayda beklentisinin de arttığı görülmektedir.</p>
	<p>Özetlenecek olursa “<i>siyasi tartışma kültürü</i>” boyutu konusunda 1.önermede “<i>okunulan program</i>” bazındaki durum beklentinin aksine gerçekleşmiştir. 2.önermede beklenenin aksine gerçekleşen durumlar “<i>gelir durumu, okunulan program ve ikamet yeri</i>” bazında olmuştur. 3.önermede ise “<i>cinsiyet, gelir düzeyi, ikamet yeri ve ailelerin siyasete ilgisi</i>” değişkenleri çerçevesinde beklenti gerçekleşmemiştir.</p> <p>Dolayısıyla “<i>yaşı büyük olanların, siyasi kitap okuyanların, haber izleyenlerin, oy kullanmada istekli olanların ve hakkını arayanların</i>” siyasi tartışma kültürü yönü güçlü durumdadır.</p>

Tablo 10'da “*siyasi eylem boyutu*” önermeleri bulguları ve tüm önermelerin demografik ve diğer bazı özellikler/değişkenler çerçevesinde ayrıştırılarak değerlendirilmesine dair bir yazım gerçekleştirilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin Siyasi Eylem Boyutu Önergeleri Hakkındaki Katılım Düzeylerinin *Demografik ve Diğer Bazı Özellikler/Değişkenler* Çerçevesinde Ayrıştırılarak Gösterilmesine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikî Bilgiler ve Değerlendirme

B) Siyasi Eylem Boyutu Önergeleri	Bulgular ve Değerlendirme
B.4. Siyasi konularda bildiğim bir şeyi konuşmaktan çekinmem.	<p>Öğrencilerin, siyasi konularda bildiğim bir şeyi konuşmaktan çekinmem önerisine katılım düzeyi %64,9 olarak gerçekleşmiştir. Erkeklerin %64,3'ü kadınların ise %70'i siyasi konularda bildiği bir hususu konuşmaktan çekinmeyeceği bildirmiştir. Dolayısıyla kadınların siyasete eylem boyutunda daha ilgili oldukları dikkat çekmektedir. Yaş olarak bakıldığında ise 22 yaş altı olanların %60,9'u, 22-25 yaş aralığında olanların %70,6'sı, 25 yaş ve üzeri olanların ise %78,9'u önermeye katılmıştır. Bu çerçevede yaş arttıkça siyasi eyleme yönelik davranışın arttığı izlenmektedir. Gelir düzeyi olarak bakıldığında ise geliri az olanların %72,5'i, orta olanların %59,5'i ve yüksek olanların %72,2'si önermeye katılım göstermiştir. Geliri en az olanlarla en yüksek olanların oranları hemen hemen yakın olsa da geliri az olanlar daha çok katılım göstermiştir. Sosyal programlarda okuyanların %66,4'ü ve teknik programlarda okuyanların %60,7'si önermeye katılım sergilemiştir. Bu bağlamda sosyal programlarda okuyanların siyasi eylem yönü daha kuvvetlidir. İkamet olarak bakıldığında mezra, köy ve kasabada oturanların %61,4'ü, belde ve ilçede oturanların %63,2'si, ilde oturanların %71,4'ü ve büyükşehirde oturanların %62,5'i önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla ortalamada büyük yerleşim yerlerinde yaşayanların (%67,7) küçük yerlerde yaşayanlara (%62,5) kıyasla siyasi eylem yönü daha güçlü gözükmektedirler. Siyasi kitap okuma düzeyi çerçevesinde meseleye yaklaşıldığında kitap okumadığını bildirenlerin %54,4'ü, bazen okuyanların %76,3'ü ve her zaman okuduğunu bildirenler %83,3'ü önermeye katılım göstermişlerdir. Böylece kitap okuma düzeyi arttıkça siyasi eylem yönünün arttığı söylenebilir. Öte yandan ailesi siyasete ilgisiz olanların %48,8'i, ailesi siyasete ilgili olanların ise %69,1'i önermeye katılmışlardır ve ailenin ilgisi artması paralelinde öğrencilerin siyasi eylem yönü güçlenmektedir. Haber takip düzeyleri ile ilgili yansımaya bakıldığında haberi hiç izlemeyenlerin %33,3'ü, bazen izleyenlerin %59,1'i ve her zaman izleyenler ise %76,2'si önermeye katılım sergileyerek haber izleme düzeyinin artması paralelinde siyasi eylem yönünün de güçlendiğini göstermişlerdir. Oy kullanma istekliliği düzeyi dikkate alındığında oy kullanmaya çok istekli olanların %72'si bu önermeye katıldığını göstermiştir. Oy kullanma isteği olmayanların katılım düzeyi ise %38,6 olarak gerçekleşmiştir. Haksızlığa uğradığında şikâyet hakkı kullanma davranışına bakıldığında şikâyetçi olmayacağını bildirenlerin %50'si, büyük haksızlığa maruz kaldığında şikâyet edeceklerini bildirenlerin %65,5'i ve her halükarda şikâyetçi olurum diyenlerin ise %70,6'sı bu önermeye katılmıştır. Bu anlamda şikâyet düzeyi arttıkça siyasi eylem düzeyi de artma eğilimindedir.</p>
B.5. Siyasi bir meselede eminsem ailemin bu düşüncemi desteklemesini isterim.	<p>Bu önermeye öğrencilerin %62'si katıldığını bildirmiştir. Erkeklerin %57,1'i kadınların ise %67,3'ü siyasi bir hususta emin olduğunda ailesinin düşüncesini desteklemesini beklediğini ifade etmiştir. Bu durum kadınların erkeklere kıyasla siyasi eylem yönlerinin daha güçlü olduğunu göstermektedir. Yaş değişkeni baz alındığında aynı önermeye 22 yaş altı olanların %64,5'i, 22-25 yaş arası olanların %54,9'u ve 25 yaş üzeri olanların %63,2'si düzeyinde katılım sergilediği görülmektedir. Bu durumda 22 yaş altı olanların siyasi eylem yönünün daha fazla çıktığı söylenebilir. Gelir düzeyi dikkate alındığında az gelirlilerin %60,8'i, orta gelirlilerin %62'si ve yüksek gelirlilerin %63,9'u bu önermeye katılım göstermiştir ki bu durumda gelir düzeyi arttıkça siyasi eylem düzeyinin arttığı anlaşılmaktadır. Okunulan program bazında bakıldığında sosyal programlarda okuyanların %61,8'i, teknik programlarda okuyanların ise %62,5'i bu önermeye katılım göstermiştir. Teknik programlar siyasi eylem düzeyi olarak daha yüksek çıksalar da sosyal programlarla aralarında ciddi bir fark olmadığı dikkat çekmektedir. İkamet edilen yer açısından bakıldığında mezra, köy ve kasaba da kalanların %75'i, ilçe ve beldede yaşayanların %64,7'si, ilde ikamet edenlerin %57,1'i ve büyükşehirde ikamet edenlerin %55'i katılım göstermiştir ki böylece yaşanan yerin nüfusu ve imkânları arttıkça siyasi eylem yönünün zayıfladığı anlaşılmaktadır. Siyasî içerikli kitaplar okuma yönünden durum değerlendirildiğinde siyasi kitapları hiç okumayanların %57'si, bazen okuyanların %68,4'ü ve her zaman okuyanların %66,7'si bu önermeye katılım göstermişlerdir. Dolayısıyla kitap okuyan kesimin siyasi eylem yönü daha fazla düzeydedir. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %58,1'i, ilgili olanların ise %63'ü önermeye katılım göstermişlerdir ki bu durum ailesi siyasete ilgili olanların siyasi eylem yönünün yüksek olduğunu göstermektedir. Haber izleme düzeyleri dikkate alındığında her zaman izleyenlerin %61,9'u, bazen izleyenlerin %65,2'si ve hiç haber izlemeyenler ise %22,2'si önermeye katılım göstermiştir ki bu durumda haber izleyenlerin siyasi eylem yönü daha güçlü gözükmektedir. Oy kullanmaya çok istekli olanların %63,4'ü isteksizlerin ise %56,8'i önermeye katılım göstermiştir ki böylece oy kullanmaya istekli olanların siyasi eylem yönü daha güçlü gözükmektedir. Bir haksızlığa karşılaştıklarında şikâyetçi olmam diyenlerin %56,7'si, büyük bir haksızlığa uğramışsam şikâyetçi olurum diyenlerin %60,9'u ve her türlü haksızlıkta büyük küçük diye ayırmadan derhal şikâyetçi olacağımı bildirenlerin ise %66,2'si önermeye katılım göstermiştir ki bu durum şikâyete yönelirim diyenlerin siyasi eylem yönünün fazla olduğunu göstermektedir.</p>
B.6. Bir partiye üye kaydım bulunmaktadır.	<p>Öğrencilerden %13'ü bir siyasi partiye üye olduğunu bildirmektedir. Bir partiye üye olma durumuna erkekler %19,4 ve kadınlar %7,3 oranında katılım göstermiştir ki bu durum erkeklerin siyasi eylem yönünün daha yüksek olduğunu göstermektedir. Yaş durumu itibarıyla bakıldığında 22 yaş altında olanların %10,9'u, 22-25 yaş arası olanların %15,7'si, 25 yaş üstü olanların ise %10,5'i önermeye katılım göstermiştir. 22 yaş altındaki kişi sayısı çok fazla olduğundan (138 kişi) yaşı küçük olanların daha fazla miktarda katılım gösterdiği söylenebilir. Gelir durumu olarak bakıldığında en fazla katılımı %21,6 ile gelir durumu kötü olanlar göstermiştir. Orta gelirlilerin %9,1'i, iyi gelire sahip olanların ise %13,9'u katılım göstermiştir. Program bazında bakıldığında sosyal programda okuyan öğrencilerin %11,8'i, teknik programdakilerin ise %15,3'ü</p>

	<p>önermeye katılım sergilemiştir. Dolayısıyla teknik programlarda okuyanların siyasi eylem yönü daha kuvvetli gözükmektedir. İkamet düzeyinde bakıldığında köy, mezra ve kasabadakilerin %11,4'ü, belde ve ilçedekilerin %13,2'si, ildekilerin %16,1'i ve büyükşehirdekilerin %10'u katılım göstermişlerdir. Dolayısıyla küçük yerleşim yerlerinde oturanların %12,5'i ve büyük yerleşim yerlerinde oturanların %13,5'i katılım göstermiştir ki bu durumda siyasi partilere en fazla kaydı olanlar büyük yerlerde ikamet edenlerdir. Siyasi içerikli kitapları hiç okumayanların %7,9'u, bazen okuyanların %13,2'si ve her zaman okuyanların %44,4'ü bu önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla siyasi kitap okuma oranı arttıkça partiye kayıt olma da artmaktadır. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %9,3'ü, ailesi siyasete ilgili olanların ise %13,9'u katılım göstermiştir ki bu durum ailesi siyasete ilgili olanların siyasi eylem yönünün daha fazla olduğunu göstermektedir. Haberleri izleme durumu bazında durum değerlendirildiğinde hiç haber izlemeyenlerin %22,2'si, bazen izleyenlerin %8,7'si her zaman izleyenlerin ise %17,9'u bu önermeye katılım göstermiştir ki beklenenin aksine haberleri hiç izlemeyenlerin siyasi partilere daha yüksek oranda üyelik kaydı yapmış olduğu izlenebilmektedir. Ancak haber izlemeyenlerin (9 kişi) toplam öğrenci sayısı (208 kişi) içindeki payının düşük olduğu dikkate alındığında haber izleyenlerin daha fazla katılım sergilediği söylenebilir. Oy kullanmaya isteklilik durumu dikkate alındığında ise beklenenin aksine oy kullanmaya istekli olanların %11,6'sı, isteksiz olanların ise %18,2'si siyasi partilere kayıt yaptırmıştır. Bunun yanında bir haksızlığa uğradığında şikâyetçi olmam diyenlerin %23,3'ü, büyük bir haksızlığa uğramışsam şikâyet ederim diyenlerin %10'u ve her türlü haksızlıkta derhal şikâyet ederim diyenler ise %13,2'si bu önermeye katılmıştır. Dolayısıyla beklenenin aksine hakkını aramayan kesim siyasi partilere üyeliği daha fazla önemsemektedir.</p>
<p>B.7. Üyesi olduğum sivil toplum kuruluşu var.</p>	<p>Bir sivil toplum kuruluşuna üyeliğim var önermesine öğrencilerin katılım düzeyi %10,6'dır. Kadınların %5,5'i katılım gösterirken erkeklerde bu oran %16,3 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla erkeklerin siyasi eylem yönü daha güçlü gözükmektedir. Yaş durumu itibarıyla bakıldığında 22 yaş altı olanların %7,2'si, 22-25 yaş aralığında olanların %15,7'si ve 25 yaş üstü olanların %21,1'i önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla yaş arttıkça siyasi eylem düzeyi artmış gözükmektedir. Gelir durumu olarak bakıldığında az gelirli olanların %9,8'i, orta gelirli olanların %9,1'i ve yüksek gelirli olanlar %16,7'si katılım göstermiştir ki yüksek gelirli sivil toplum örgütlerine daha fazla kaydolarak siyasi eylem düzeylerinin yüksek olduğunu göstermişlerdir. Teknik programda okuyanların %12,5'i, sosyal programda okuyanların ise %9,9'u katılım göstermiştir. Dolayısıyla teknik program öğrencilerinin siyasi eylem yönü daha kuvvetli gözükmektedir. İkamet dikkate alındığında köy, mezra ve kasabada oturanların %4,5'i, belde ya da ilçede oturanların %11,8'i, ilde oturanların %17,9'u ve büyükşehirde oturanların %5'i önermeye katılım göstermiştir. Bu durum nüfus ve imkânları az olan alanlarda ortalama olarak %8,9 oranında gerçekleşirken il ve büyükşehirlerde katılım düzeyi %12,5 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla büyük yerleşim alanlarında ikamet eden öğrencilerin sivil toplum kuruluşlarına kayıt oranı daha fazla olması nedeniyle siyasi eylem yönlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Siyasi içerikli kitap okuma konusunda hiç kitap okumayanların %4,4'ü, bazen okuyanların %15,8'i ve her zaman okuyanların %27,8'i önermeye katılım göstermişlerdir. Dolayısıyla siyasi kitap okuma oranı arttıkça sivil toplum kuruluşu üyesi olma düzeyi artmaktadır. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %4,7'si, ilgili olanlar ise %12,1'i sivil toplum kuruluşu üyeliğine sahip bulunmaktadır. Dolayısıyla ailesi siyasete ilgili olanların siyasi eylem yönü daha güçlüdür. Haber izleme değişkeni temelinde duruma bakıldığında hiç haber izlemeyenler sivil toplum kuruluşuna üye olmazken bazen izleyenlerin %6,1'i ve her zaman izleyenlerin ise %17,9'u önermeye katılım sergilemiştir. Dolayısıyla haber izleme düzeyi arttıkça sivil toplum kuruluşu üyeliği ve dolayısıyla siyasi eylem düzeyi artmaktadır. Oy kullanmaya istekli olanların %9,8'i, isteksiz olanların ise %13,6'sı önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla bu konuda beklentinin tersi bir durum ortaya çıkmıştır ve bu husus başka bir çalışmanın konusu olarak araştırılabilir. Bir haksızlığa uğradığında hiç şikâyetçi olmam diyenlerin %10'u, büyük haksızlığa uğrarsam şikâyet ederim diyenlerin %8,2'si ve derhal şikâyetçi olurum diyenlerin %14,7'si önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla hakkını daha güçlü savunan öğrencilerin sivil toplum üyesi olma düzeyi daha fazla olduğundan bu öğrencilerin siyasi eylem yönü de daha fazla durumdadır.</p>
<p>B.8. Siyasete ilgi duyarak ve siyasi konularda duyarlılık göstererek bir şeyleri değiştirmek mümkün.</p>	<p>Siyasi konulara duyarlılık gösterilerek bir şeyleri değiştirmenin mümkün olduğunu düşünen öğrenciler, toplamın %43,8'ine tekabül etmektedir. Erkeklerin %38,8'i bu önermeye katılım gösterirken kadınlarda bu oran %48,2 olarak gerçekleşmiştir ve neredeyse her 2 kadından birisi siyasetin bir şeyler değiştireceğine inanmakta ve siyasete ilgi duyulmasını faydalı görebilerek siyasi eylem yönlerinin güçlü olduğunu göstermektedir. Yaş itibarıyla bakıldığında 22 yaş altı olanların %37,7'si, 22-25 yaş aralığında olanların %60,8'i ve 25 yaş üzeri olanların %42,1'i katılım göstermiştir ki bu durumda en az katılım yaşı en küçük olanlarda gerçekleşmiştir. Gelir durumu olarak bakıldığında en fazla katılımı %54,9 ile az gelirliiler sağlarken orta gelirliilerin %39,7'si ve iyi gelir düzeyi olanların %41,7'si önermeye katılım gerçekleştirmiştir. Aynı önermeye sosyal programlarda okuyanların %46,1'i, teknik programda okuyanların ise %37,5'i katılım sağlamıştır. Dolayısıyla sosyal program öğrencileri siyaseti bir şeyler değiştirme konusunda etkili görebilerek siyasi eylem yönlerinin daha güçlü olduğunu dışı vurmuşlardır. İkamet yeri olarak bakıldığında mezra, köy ve kasaba tarzı alanlarda yaşayanların %45,5'i, ilçe ya da beldelerde yaşayanların %41,2'si, illerde yaşayanların %46,4'ü ve büyükşehirde yaşayanlar %42,5'i katılım göstermişlerdir. Küçük yerler ve büyük alanlar kendi içinde birlikte değerlendirildiğinde küçük yerleşim yerlerinde yaşayanların %42,9'u ve büyük yerleşim alanlarında (il ve büyükşehir) yaşayanların ise %44,8'i önermeye katılım gerçekleştirmiştir. Dolayısıyla en fazla katılımın büyük yerlerde yaşayanlarda olduğu dikkat çekmektedir. Siyasi içerikli kitapları hiç okumayanların %28,9'u, bazen okuyanların %59,2'si ve her zaman okuyanların %72,2'si bu önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla siyasi kitap okuma oranı arttıkça önermeye katılım da artmıştır ve bu bağlamda siyasi eylem yönü en güçlü olanlar siyasi kitapları daha fazla okuyanlardır. Benzer şekilde aile erkânı siyasete ilgisiz olanların %27,9'u, siyasete ilgili olanların ise %47,9'u önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla ailesi siyasete ilgili olanlar siyasetle sorunların giderileceğine inanmakta ve siyasi eylem yönleri daha güçlü seyretnmektedir. Haberleri izleme durumları dikkate alındığında hiç haber</p>

	izlemeyenlerin %22,2'si, bazen izleyenlerin %35,7'si ve her zaman izleyenlerin %57,1'i önermeye katılım sergilemiştir. Dolayısıyla haber izleme arzusu arttıkça katılım da artmıştır. Haberleri daha çok izleyenler siyasetin bir şeyleri düzelterek inancın besleme ve siyasi eylem yönünden daha güçlüdür. Oy kullanmaya istekli olanların %49,4'ü, isteksiz olanların %22,7'si önermeye katılım göstermiştir ki bu durumda oy kullanma arzusu yüksek olanlar siyasi konularda duyarlılık göstererek bir şeyleri güzelleştirmenin mümkün olacağı konusunda daha güçlü bir kanaat ortaya koymuşlardır. Böylece her 2 kişiden birisi buna destek vermiş ve siyasi eylem yönlerinin güçlü olduğunu göstermişlerdir. Öte yandan bir haksızlığa uğradığında şikâyet etme isteği arttıkça önermeye katılım da artmaktadır. Haksızlığa uğradığımda şikâyetçi olmam diyenlerin %6,7'si, büyük haksızlıklarda şikâyetçi olurum diyenlerin %39,1'i ve her türlü haksızlıkta derhal şikâyetçi olurum diyenlerin %8,8'i önermeye katılım göstermişlerdir. Dolayısıyla haklarını arama eğiliminde olanların siyasi eylem yönü daha kuvvetli görülmektedir.
	Özetlenecek olursa “ <i>siyasi eylem</i> ” boyutu konusunda 4.önermede “ <i>cinsiyet ve ikamet yeri</i> ” bazındaki durum beklentinin aksine gerçekleşmiştir. 5.önermede beklenenin aksine gerçekleşen durumlar “ <i>cinsiyet, yaş, gelir durumu ve okunulan program</i> ” bazında olmuştur. 6.önermede, “ <i>yaş, okunulan program, ikamet yeri, oy kullanmada istek düzeyi ve hakkını arama</i> ” değişkenleri çerçevesinde beklenti gerçekleşmemiştir. 7. önermede “ <i>gelir durumu, okunulan program, ikamet yeri ve oy kullanmada istek düzeyi</i> ” değişkenleri çerçevesinde beklenti gerçekleşmemiştir. 8.önermede ise “ <i>cinsiyet, yaş ve ikamet yeri</i> ” değişkenleri çerçevesinde beklentinin gerçekleşmediği görülmektedir.
	Dolayısıyla “ <i>siyasi kitap okuyanların, ailesi siyasete ilgili olanların ve haber izleyenlerin</i> ” siyasi eylem yönü güçlü durumdadır.

Tablo 11’de “*siyasete katılma boyutu*” önermeleri bulguları ve tüm önermelerin demografik ve diğer bazı özellikler/değişkenler çerçevesinde ayrıştırılarak değerlendirilmesine dair bir yazım gerçekleştirilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Siyasete Katılma Boyutu Önermeleri Hakkındaki Katılım Düzeylerinin *Demografik ve Diğer Bazı Özellikler/Değişkenler* Çerçevesinde Ayrıştırılarak Gösterilmesine İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Bilgiler ve Değerlendirme

C) Siyasete Katılma Boyutu Önermeleri	Bulgular ve Değerlendirme
C.9. Siyasete atılmak ve vazife almak isterim.	Siyasette vazife almak isteyenler tüm katılımcıların %29,3'üne karşılık gelmektedir. Cinsiyet bazında bakıldığında erkeklerin %32,7'si kadınların ise %26,4'ü önermeye katılım göstermiştir. Bu çerçevede erkeklerin siyasete atılma ve dolayısıyla siyasi katılım isteği kadınlara nazaran daha fazla görülmektedir. Yaş farkları itibarıyla durum değerlendirildiğinde 22 yaş altı olanların %25,4'ü, 22-25 yaş aralığında olanların %43,1'i ve 25 yaş üstü olanların %21,1'i önermeye katılım göstermişlerdir. Dolayısıyla yaş gruplarının sayısı dikkate alındığında yaşı büyük olanların katılım düzeyinin fazla olduğu söylenebilir. Gelir düzeyi itibarıyla katılıma bakıldığında gelir arttıkça katılımın azaldığı ve dolayısıyla ekonomik imkânları daha az olan kesimin siyasete atılma ve vazife alma yani siyasal katılım isteğinin daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda geliri az olanların %39,2'si, orta olanların %26,4'ü ve çok olanların % 25'i katılım sergilemiştir. Teknik bölümde okuyanlar aynı önermeye %28,6 oranında katılırken sosyal programlarda okuyanlar az bir farkla %29,6 oranla katılım göstererek siyasete katılma düzeylerinin daha fazla olduğunu göstermişlerdir. İkamet yeri itibarıyla bakıldığında mezra, köy ve kasaba türü alanlarda oturanların %31,8'i, ilçe ya da beldede oturanların %25'i, ilde oturanların %33,9'u ve büyükşehirde oturanların %27,5'i önermeye katılım göstermişlerdir. Küçük yerler ve büyük alanlar kendi içinde birlikte değerlendirildiğinde küçük yerleşim yerlerinde yaşayanların %27,7'si ve büyük yerleşim alanlarında (il ve büyükşehir) yaşayanların ise %31,3'ü önermeye katılım gerçekleştirmiştir. Dolayısıyla en fazla katılımın büyük yerlerde yaşayanlarda olduğu dikkat çekmektedir. Diğer yandan siyasi kitap okuma düzeyi arttıkça siyasete katılma isteğinin de arttığı dikkat çekmektedir. Bu çerçevede hiç siyasi kitap okumayanların %14,9'u, bazen okuyanların %40,8'i ve her zaman okuyanların %72,2'si bu önermeye katılım göstermiştir. Benzer şekilde ailesi siyasete ilgili olanların siyasete atılma arzusu daha güçlüdür. Bu çerçevede ailesi siyasete ilgisiz olanların %20,9'u, ilgili olanların ise %31,5'i önermeye katılarak siyasette vazife alma arzusunda olduklarını göstermişlerdir. Haberleri izleme durumu itibarıyla meseleye katılım düzeyine bakıldığında haberleri hiç izlemeyenlerin %33,3'ü, bazen izleyenlerin %27'si ve her zaman izleyenlerin ise %32,1'i önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla en yüksek katılım haberleri hiç izlemeyenlerde olmuştur. Ancak haberleri izlemeyenlerin (9 kişi) toplam öğrenci sayısı (208 kişi) içindeki payının çok küçük olduğu düşünüldüğünde haber izleyenlerin katılımının daha fazla olduğu belirtilebilir. Oy kullanmaya istekli olanların %31,1'i, isteksiz olanların ise %22,7'si katılım sergilemiştir. Dolayısıyla oy kullanmaya istekli olanların siyasete katılma isteği de daha fazladır. Diğer yandan öğrencilerin bir haksızlığa uğradığında şikâyetçi olma düzeyleri itibarıyla katılım durumuna bakıldığında şikâyet etme oranı arttıkça siyasete katılma isteğinin de arttığı görülmektedir. Haksızlığa uğradığında hakkını aramayacağını bildirenlerin %16,7'si, büyük bir haksızlığa uğradığında şikâyetçi olacağını bildirenlerin %30,9'u ve her türlü haksızlıkta şikâyetçi olacağını bildirenlerin %32,4'ü önermeye katılım göstermişlerdir.
C.10. Bence her vatandaş siyasete ilgili olmalıdır.	Her vatandaşın siyasete ilgi duymasının gerektiğini bildirenler toplamın %42,8'ini oluşturmaktadır. Bu önermeye erkeklerin %38,8'i katılırken kadınlarda bu oran %46,4 olarak gerçekleşmiştir ve böylece kadınlar erkeklere göre siyasal katılım konusunda daha üst düzeyde bir yaklaşım sergilemiştir. Aynı önermeye yaş oranı arttıkça katılımın da arttığı görülmektedir. Yaşı 22'nin altında olanların %35,5'i, yaşı 22-25 arası olanların %56,9'u ve yaşı 25 üzerinde olanların %57,9'u önermeye katılım göstermiştir. Aynı önermeye gelir düzeyi arttıkça katılımın azaldığı dikkat çekmektedir. Geliri az olanların %49'u, orta olanların %41,3'ü ve yüksek olanların

	<p>%38,9'u katılmıştır. Böylece ekonomik imkânları en az olanların siyasete katılma düşüncesi daha fazla düzeydedir. Program temelinde bakıldığında teknik program öğrencilerinin %33,9'u, sosyal program öğrencilerinin ise %46,1'i katılım göstermiştir. Dolayısıyla sosyal programlarda okuyanların siyasal katılma isteği daha yüksek düzeydedir. İkamet olarak bakıldığında mezra, köy ve kasabada yaşayanların %45,5'i, belde ve ilçe türü yerlerde yaşayanların %33,8'i, illerde yaşayanların %50'si ve son olarak büyükşehirlerde yaşayanların %45'i önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla il ve büyükşehir düzeyindeki büyük yerleşim alanlarda katılım daha yüksek olmuştur. Siyasi içerikli kitaplar okuyanların bu önermeye katılım oranı hiç okumayanlara göre neredeyse 2 kat fazla görünmektedir. Bu çerçevede hiç kitap okumayanların %28,9'u, bazen okuyanların %60,5'i ve her zaman siyasi kitap okuyanların ise %55,6'sı bu önermeye katılım göstermişlerdir. Beklenildiği üzere siyasi kitap okuyanların siyasal katılım beklentisi daha fazladır. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %27,9'u, ilgili olanların ise %46,72'si katılım sergilemişlerdir. Dolayısıyla ailesi siyasete ilgili olanların siyasal katılım beklentisi çok daha yüksek düzeydedir. Haberleri takip etme durumu dikkate alındığında haberleri takip oranı yükseldikçe katılımın da arttığı görülmektedir. Bu bağlamda hiç haber izlemeyenlerin %11,1'i, bazen izleyenlerin %34,8'i ve her zaman izleyenlerin ise %57,1'i vatandaşların siyasete ilgili olmasını istemişlerdir. Oy kullanmada isteksiz olanların %20,5'i isteklilerin ise %48,8'i önermeye katılım göstermiştir ve böylece oy kullanamaya istekli olanların siyasal katılma istekliliği neredeyse her 2 kişiden biri önermeye katılacak düzeydedir. Benzer şekilde bir haksızlığa uğradığında şikâyetçi olma düzeyi arttıkça siyasal katılım düzeyi de artmaktadır. Bu bağlamda haksızlık karşısında şikâyetçi olmayanların %26,7'si, büyük haksızlığa uğrarsam şikâyetçi olurum diyenlerin %40,9'u ve her türlü haksızlıkta şikâyetçi olurum diyenlerin ise %52,9'u önermeye katılım sergilemiştir.</p>
<p>C.11. Bence herkes bir siyasi partiye üye olmalıdır.</p>	<p>Herkesin bir siyasi partiye üye olması gerektiğini ifade eden önermeye katılım düzeyi %7,2 olarak gerçekleşmiştir. Erkeklerin %6,1'i, kadınların ise %8,2'si katılım göstermiştir. Dolayısıyla öğrencilerin %90'dan fazlası siyasi partilere üye olmayı gerekli görmemektedir. Yaş aralığı olarak bakıldığında 22 yaş altında olanların %5,8'i, 22-25 yaş aralığındakilerin %11,8'i ve 25 yaş üstü olanların %5,3'ü siyasi partiye üye olunması gerektiğini bildirmektedir. Kişi sayıları dikkate alındığında 22 yaş üstü olanlarda oranın daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Gelir düzeyi dikkate alındığında az gelirli olanların %13,7'si, orta gelirli olanların %4,1'i ve yüksek gelirli olanların %8,3'ü önermeye katılım göstermişlerdir. Program bazında bakıldığında sosyal programdakilerin %7,9'u ve teknik programdakilerin %5,4'ü önermeye katılım sergilemiştir. Sosyal programda okuyanların siyasal partiye katılımını onaylama düzeyleri daha yüksektir. İkamet durumuna göre köy, mezra ve kasaba tarzı yerde oturanlar siyasi parti üyeliğini istememekle birlikte belde ve ilçe tarzı yerde yaşayanların %7,4'ü, ilde yaşayanların %14,3'ü ve büyükşehirlerde yaşayanların %5'i önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla büyük yerleşim alanındakilerde katılım düzeyi daha yüksektir. Siyasi içerikli kitap okuma düzeyi temelinde meseleye bakıldığında ise hiç okumam diyenlerin %4,4'ü, bazen okumam diyenlerin %6,6'sı ve her zaman okumam diyenler %27,8'i önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla siyasi kitap okuma oranı arttıkça siyasi partilere üye olunmasına ilişkin kanaatin de arttığı görülebilmektedir. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %7'si, ilgili olanların ise %7,3'ü önermeye katılım göstermiştir. Haberleri her zaman takip edenlerin %9,5'i, bazen takip edenlerin %5,2'si ve hiç izlemeyenlerin ise %11,1'i önermeye katılım göstermiştir. Haberleri hiç izlemeyen 9 kişiden sadece 1 kişi bu önermeye katılım gösterdiği için en fazla katılımın haber izleyenlerde olduğu anlaşılabilmektedir. Oy kullanmaya istekli olanların (164 kişi) %6,1'i (10 kişi), isteksiz olanların (44 kişi) ise %11,4'ü (5 kişi) önermeye katılım göstermiştir ki bu durumun ayrı bir çalışma konusu olarak incelenmesi gerekmektedir. Haksızlığa uğradığında şikâyetçi olmayanların %6,7'si, büyük bir haksızlığa uğrarsam şikâyetçi olurum diyenlerin %4,6'sı ve her türlü haksızlıkta derhal şikâyetçi olurum diyenlerin %11,8'i önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla hakkını her zaman her koşulda arayanlar siyasi parti üyeliğini daha yüksek düzeyde desteklemektedir.</p>
<p>C.12. Bence herkes sivil toplum kuruluşlarında vazife alarak siyasetçilerin kararlarını yönlendirmelidir.</p>	<p>Sivil toplum kuruluşlarında yer alarak siyasi partilerin kararlarının etkileneceği konusundaki önermeye %26,9 oranında katılım gerçekleşmiştir. Bu oran, siyasi partilere üyelikle ilgili bir önceki önermeye kıyasla daha fazladır. İnsanların siyasi parti üyeliğinden kaçınılarken sivil toplum üyeliğine daha uyumlu olmasının sebebinin 1980 darbesinin yansımaları olduğu düşünülmektedir. Erkeklerin %28,6'sı ve kadınların %25,5'i önermeye katılım göstermiştir ki böylece erkeklerde siyasete katılım daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Aynı önermeye yaş arttıkça katılımın da arttığı görülmektedir ki 22 yaş altı olanların %23,2'si, 22-25 yaş aralığında olanların %31,4'ü ve 25 yaş üstü olanların %42,1'i önermeye katılım göstermiştir. Gelir düzeyi az olanların %35,3'ü, orta olanların %19,8'i ve geliri iyi olanların %38,9'u önermeye katılım göstermişlerdir. Diğer bir ifadeyle az gelirli olanların %35,3'ü, geliri az olmayanların (orta ve yüksek olanların) ise %24,2'si önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla gelir düzeyi kötü olanlar sivil toplum örgütlerine katılarak siyasi kararların etkileneceğini daha yüksek düzeyde istemektedirler. Sosyal programlarda okuyanların %27'si, teknik programlarda okuyanların ise %26,8'i önermeye katılım göstermiştir ki iki program arasında ciddi bir fark olmadığı görülmekle birlikte sosyal program öğrencileri önermeye daha fazla katılım gerçekleştirmişlerdir. Yerleşim yeri olarak bakıldığında mezra, köy ve kasaba alanlarında yaşayanların %22,7'si, belde ya da ilçede kalanların %20,6'sı, illerde yaşayanların %35,7'si ve büyükşehirde yaşayanların %30'u önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla il ve büyükşehir düzeyinde büyük ve imkânları fazla olan alanlarda yaşayanların katılım düzeyleri daha fazla gözükmektedir. Siyasi içerikli kitap okuma düzeyi arttıkça bu önermeye de katılım düzeyi artmıştır. Bu bağlamda siyasi içerikli kitapları hiç okumayanların %20,2'si, bazen okuyanların %34,2'si ve her zaman okuyanların %38,9'u önermeye katılım göstermiştir. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %32,6'sı ve ilgili olanların ise %25,5'i önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla beklenenin aksine ailesi siyasete ilgisiz olanların siyasete katılım durumu daha güçlü gözükmektedir ve bu durum ayrı bir araştırma konusu olarak araştırılmalıdır. Haberleri izleme durumu bazında bakıldığında hiç izlemeyenlerin %11,1'i, bazen izleyenlerin %22,6'sı ve her zaman izleyenlerin %4,5'i önermeye katılım sergilemiştir. Dolayısıyla</p>

	haber izleme düzeyi arttıkça siyasi katılım düzeyi yükselmektedir. Oy kullanmaya istekli olanların %28,7'si, isteksiz olanların ise %20,5'i önermeye katılmıştır. Dolayısıyla beklendiği gibi istekli olanlarda katılım daha fazla gerçekleşmiştir. Beklendiği gibi haksızlığa uğradığında şikâyet düzeyi arttıkça siyasi katılım düzeyi de artmıştır. Bu bağlamda haksızlığa uğradığında şikâyetçi olmayacağını belirtenlerin %16,7'si, büyük haksızlığa uğradığında şikâyetçi olurum diyenlerin %27,3'ü ve her türlü haksızlıkta şikâyetçi olurum diyenlerin %30,9'u önermeye katılım göstermiştir.
C.13. Siyasal politikaları beğenmediğimde buna karşı düzenlenen protestolara katılımı.	Hükümetin politikalarını beğenmediğinde buna karşı düzenlenen politikalara katılım sağlayacağını belirten kişi sayısı toplamın (208 kişinin) %13,9'una tekabül etmekle birlikte erkeklerin %14,3'ü, kadınların ise %13,6'sı bu konuda katılım göstermiştir. Beklendiği üzere erkekler daha yüksek düzeyde katılım göstermiş olsa da öğrenciler, protesto şeklinde katılım konusunda %15'e bile varmayan bir oranla siyasi katılım konusunda zayıf kalmış durumdadır. Bu durumu da 1980 darbesinin yansımaları olarak okumak mümkündür. Yaş düzeyi dikkate alınarak kıyaslama yapıldığında ise yaş düzeyi arttıkça protesto tavrının güçlendiği dikkat çekmektedir. Bu bağlamda 22 yaş altında olanların %13'ü, 22-25 yaş aralığında olanların %15,8'i ve 25 yaş üstü olanların %15,8'i önermeye katılım sergilemişlerdir. Gelir düzeyi olarak bakıldığında az gelirli olanların %21,6'sı, orta gelirli olanların %6,6'sı ve yüksek gelirli olanların %27,8'i protesto derecesinde bir siyasal katılımı anlamlı bulduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla gelir düzeyi fazla olanların siyasal katılım düzeyleri daha yüksektir. Benzer şekilde sosyal programdakilerin (%14,5) teknik programdakilere (%12,5) kıyasla önermeye katılımı daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Diğer yandan ikamet yeri nüfus ve imkân olarak büyüdükçe protesto yaklaşımına destek artmış gözükmektedir. Bu çerçevede mezra, köy ve kasaba tarzı alanlarda ikamet edenlerin %11,6'sı, belde ya da ilçe tarzı alanlarda oturanların %11,8'i, il düzeyinde ikamet edenlerin %14,3'ü ve büyükşehir düzeyinde ikamet edenlerin %20'si önermeye katılım göstermiştir. Benzer şekilde siyasi içerikli kitap okuma düzeyi arttıkça siyasal katılım düzeyi de artmış gözükmektedir. Bu çerçevede siyasi kitapları hiç okumayanların %6,1'i bazen okuyanların %22,4'ü ve her zaman okuyanların %27,8'i önermeye katılım gerçekleştirmiştir. Ancak beklenenin aksine ailesi siyasete ilgili olanların %13,3'ü, ilgisiz olanlar ise %16,3'ü önermeye katılım göstermiştir ki bu durum ayrı bir çalışmanın konusu olarak araştırılabilir. Öte yandan haber izleme düzeyi arttıkça önermeye katılım düzeyinin arttığı görülmektedir. Hiç haber izlemeyenlerin %11,1'i, bazen izleyenler %11,3'ü ve her zaman izleyenlerin %17,9'u önermeye katılım göstermiştir. Oy kullanmada istekli olanların %15,2'si, isteksiz olanların ise %9,1'i önermeye katılım göstermiştir ve oy kullanma istekliliği yüksek olanların siyasal katılım yönü daha güçlü gözükmektedir. Bir haksızlığa uğradığında şikâyetçi bulunmam diyenlerin %13,3'ü, büyük haksızlığa uğrarsam şikâyetçi olurum diyenlerin %13,6'sı ve her türlü haksızlıkta şikâyetçi bulunurum diyenlerin %14,7'si protesto işine sıcak bakmıştır. Dolayısıyla şikâyet etme düzeyi arttıkça protestoya katılım isteği artmaktadır.
	Özetlenecek olursa “siyasete katılma” boyutu konusunda 9.önermede “ikamet yeri” bazındaki durum beklentinin aksine gerçekleşmiştir. 10.önermede beklenenin aksine gerçekleşen durumlar “cinsiyet ve ikamet yeri” bazında olmuştur. 11.önermede, “cinsiyet, ikamet yeri ve oy kullanmada istek düzeyi” değişkenleri çerçevesinde beklenti gerçekleşmemiştir. 12.önermede “ikamet yeri ve ailesi siyasete ilgi durumu” değişkenleri çerçevesinde beklenti gerçekleşmemiştir. 13.önermede ise “gelir durumu, ikamet yeri ve ailesi siyasete ilgi durumu” değişkenleri çerçevesinde beklentinin gerçekleşmediği görülmektedir. Dolayısıyla “yaşı büyük olanların, sosyal programlarda okuyanların, büyük yerleşim yerlerinde (il ve büyükşehir) ikamet edenlerin, siyasi kitap okuyanların, haber izleyenlerin ve hakkını arayanların” siyasete katılma yönü güçlü durumdadır.

Tablo 12’de “siyasi gündemi takip ve ilgi boyutu” önermeleri bulguları ve tüm önermelerin demografik ve diğer bazı özellikler/değişkenler çerçevesinde ayrıştırılarak değerlendirilmesine dair bir yazım gerçekleştirilmiştir.

Tablo 12: Öğrencilerin Siyasi Gündemi Takip ve İlgi Boyutu Önermeleri Hakkındaki Katılım Düzeylerinin “Demografik ve Diğer Bazı Özellikler/Değişkenler” Çerçevesinde Ayrıştırılarak Gösterilmesine İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Bilgiler ve Değerlendirme

D) Siyasi Gündemi Takip ve İlgi Boyutu Önermeleri	Bulgular ve Değerlendirme
D.14. Siyasi tartışma programlarını vakit buldukça izlerim.	Siyasi tartışma programlarını zaman oldukça izleyeceğini bildirenler %50,5 ile toplamın yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Erkeklerin %56,1'i ve kadınların ise %45,5'i bu konuda katılım gerçekleştirmiş ve böylece erkekler kadınlara kıyasla siyasi gündeme ilgilerinin daha fazla olduğunu göstermişlerdir. Yaş düzeyi arttıkça siyasi gündemi takip düzeyinin arttığı görülebilmektedir. Bu bağlamda 22 yaş altında olan öğrencilerin %44,2'si, 22-25 yaş aralığında olanların %56,9'u ve 25 yaş üstü olanların ise %78,9'u tartışma programlarını izlediğini ifade etmiştir. Geliri az olanların %66,7'si, orta olanların %43,8'i ve çok olanların %50'si önermeye katılım göstermiştir ki bu durumda geliri en az olanlar önermeye en çok katılanlar olmuştur. Beklenenin aksine teknik programdakilerin katılım düzeyi daha fazla olmuştur. Bu bağlamda teknik programda okuyanların %57,1'i ve sosyal programdakilerin %48'i önermeye katılım göstermiştir. İkamet olarak bakıldığında mezra, köy ve kasaba alanlarında oturanların %47,7'si, belde ya da ilçede oturanların %47,1'i, ilde oturanların %48,2'si ve büyükşehirde oturanların %62,5'i siyasi gündeme ilgi duyduklarını göstermişlerdir. Böylece ikamet alanı büyük olanların önermeye katılımı yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Beklendiği üzere siyasi içerikli kitap okuma düzeyi arttıkça önermeye katılım artmıştır. Siyasi içerikli kitaplar okumadığını belirtenlerin %36'sı, bazen okuduğunu

	<p>ifade edenlerin % 65,8'i ve her zaman okuduğunu bildirenlerin %77,8'i önermeye katılım göstermiştir. Aynı şekilde ailesi siyasete ilgisiz olanların %37,2'si, ilgili olanların ise %53,9'u tartışma programı izlemekte ve böylece siyasi gündemi takip etmektedir. Haberleri izleme durumu baz alındığında hiç izlemeyenlerin %33,3'ü, bazen izleyenlerin %36,5'i ve her zaman izleyenlerin %71,4'ü siyasi tartışma programlarını izlemektedir. Böylece haber izleme düzeyi arttıkça önermeye katılım düzeyi artmış durumdadır. Beklendiği üzere oy kullanmaya istekli olanların katılım düzeyi daha fazla olmuştur. Oy kullanmaya isteklilerin %55,5'i ve isteksiz olanların ise %31,8'i önermeye katılım sergilemiştir. Şikâyet etme düzeyi arttıkça önermeye katılım da artmıştır. Haksızlığa uğradığında şikâyetçi olmayacağını belirtenlerin %26,7'si, büyük bir haksızlığa maruz kaldığında şikâyetçi olacağını belirtenlerin %50'si ve her türlü haksızlıkta derhal şikâyetçi olurum diyenlerin %61,8'i önermeye katılım göstermişlerdir.</p>
<p>D.15. Türkiye'de siyasi gelişmeleri önemseyip takip ederim.</p>	<p>Türkiye'deki siyasi gelişmeleri önemseyerek takip ettiğini bildirenler, öğrencilerin %64,9'luk bir çoğunluğunu oluşturmaktadır. Erkekler bu önermeye %65,3 oranında katılım gösterirken kadınlarda bu oran %64,5 olarak gerçekleşmiştir. Böylece erkekler az bir farkla da olsa kadınlardan daha fazla katılım sergilemiştir. Yaş itibarıyla duruma bakıldığında yaş oranı arttıkça siyasi gelişmeleri takip düzeyi artmaktadır ki bu çerçevede 22 yaş altındakiler %60,9; 22-25 yaş aralığındakiler %70,6 ve 25 yaş üzeri olanlar ise %78,9 oranda katılım göstermişlerdir. Gelir durumu itibarıyla bakıldığında az gelirli %66,7, orta gelirli %62,8 ve yüksek gelirli %69,4 oranında katılım göstermiştir. Az gelirli %66,7 katılım gösterirken geliri az olmayanların (orta ve yüksek olanların) katılım oranı %64,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu durum geliri az olanların önermeye katılımının daha fazla olduğunu göstermektedir. Sosyal programda okuyanların %64,5'i önermeye katılırken beklenenin aksine teknik programdakiler %66,1 ile daha fazla katılım sergilemişlerdir. Mezra, köy ve kasaba tarzı küçük yerde oturanların %68,2'si, belde ve ilçe tarzı yerlerde oturanların %63,2'si, illerde oturanların %58,9'u ve büyükşehirlerde oturanların %72,5'i önermeye katılım göstermiştir. Bu çerçevede en fazla katılım büyükşehirlerde oturanlarda olsa da küçük yerleşim yerlerinde oturanların ortalama katılımı %65,2 olarak gerçekleşirken büyük (il ve büyükşehir) yerleşim alanlarındakilerde bu oran %64,6 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla küçük yerleşim yerlerinde oturanlar önermeye daha yüksek düzeyde katılım sergilemişlerdir. Siyasi içerikli kitap okuma düzeylerine bakıldığında hiç kitap okumayanlar bu önermeye %50, bazen okuyanlar %81,6 ve her zaman okuyanlar %88,9 oranda katılım göstermişlerdir ki bu durum siyasi kitap okuma oranı arttıkça siyasi gelişmelere ilginin de arttığını göstermektedir. Ailesi siyasete ilgisizlerin %4,9'u bu önermeye katılırken ailesi siyasete ilgili olanların %70,9'u katılım göstermiş ve beklediği üzere aileleri gibi kendileri de siyasete ilgili olduklarını göstermişlerdir. Haberleri izlem durumu ile ilgili katılım düzeyi incelendiğinde hiç haber izlemeyenlerin %66,7'si, bazen izleyenlerin %51,3'ü ve her zaman izleyenlerin ise %83,3'ünün önermeye katılım gösterdiği dikkat çekmektedir. Dolayısıyla haberleri en çok takip edenler önermeye de en çok katılanlardır. Oy kullanmaya istekli olanların %72'si bu önermeye katılım gösterirken isteksizlerin %38,6'sı bu önermeye katılmıştır. Bu durum oy kullanmaya isteklilerin ciddi bir katılımı siyaseti takip ve ilgili olduklarını göstermektedir. Haksızlığa uğradığında şikâyet oranının artması ile siyasi ilginin de arttığı görülmektedir. Bu bağlamda bir haksızlığa uğradığında şikâyetçi olmam diyenlerin %50'si, büyük bir haksızlığa uğrarsam şikâyet ederim diyenlerin %64,5'i ve her türlü haksızlıkta şikâyetçi olurum diyenlerin %72,1'i bu önermeye katılım göstermiştir.</p>
<p>D.16. Siyasi kitaplar okumayı severim.</p>	<p>Siyasi kitaplar okumayı severim önermesine katılım %26 olarak gerçekleşmiştir. Erkeklerin %25,5'i, kadınların ise %26,4'ü katılım göstermiştir ki bu durumda beklenenin aksine kadınların siyasete erkeklerle kıyasla biraz daha fazla ilgili olduğu anlaşılmıştır. Yaş olarak bakıldığında yaşı büyük olanların katılımının daha fazla olduğu görülmektedir. 22 yaş altında olanların %20,3'ü, 22-25 yaş aralığında olanların %37,3'ü ve 25 yaş üzeri olanların %36,8'i siyasi kitaplar okuduğunu belirtmiştir. Beklendiği üzere gelir düzeyi arttıkça siyasi kitap okuma düzeyinin düştüğü görülmektedir. Bu bağlamda geliri yüksek olanların %22,2'si, orta olanların %22,3'ü ve az olanların %37,3'ü önermeye katılmıştır. Beklendiği üzere sosyal programlarda okuyanlar daha fazla siyasi kitap okumaktadır. Bu bağlamda sosyal programlarda okuyanların %26,3'ü ve teknik programlardakilerin %25'i önermeye katılmıştır. İkamet olarak bakıldığında mezra, köy ve kasabada yaşayanların %25'i, ilçe ya da belde yaşayanların %22,1'i, illerde yaşayanların %25'i ve büyükşehirlerde yaşayanların %35'i önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla büyük yerleşim alanlarında ikamet edenlerde katılım daha fazla olmuştur. Beklendiği gibi siyasi kitap okuma düzeyi ile siyasi kitapları okumayı sevme düzeyi arasında da bir ilişki bulunmaktadır. Siyasi kitapları hiç okumayanların (114 kişi) %5,3'ü (6 kişi), bazen okuyanların (76 kişi) %44,7'si (34 kişi) ve her zaman okuyanların (18 kişi) %77,8'i (14 kişi) önermeye katılım göstermiştir. Bu durumda siyasi kitapları okumayı sevme arttıkça okuma oranı da artış göstermektedir. Öte yandan siyasi kitapları hiç okumam seçeneğini işaretleyen 114 öğrenciden 6'sı (%5,3'ü) siyasi kitapları okumayı sevme de okumamaktadır/okuyamamaktadır. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %16,3'ü ve ilgili olanların ise %28,5'i siyasi kitaplar okumayı sevdiğini bildirmiştir. Beklendiği gibi ailesi siyasete ilgili olanların ilgisiz olanlara kıyasla siyasete daha ilgili oldukları görülmektedir. Haber izleme ile siyasi kitap okumayı sevme arasındaki ilişkiye bakıldığında haberleri hiç izlemeyenlerin %22,2'si, bazen izleyenlerin %20,9'u ve her zaman izleyenlerin %33,3'ü önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla siyasi kitap okumayı sevme düzeyi en fazla çıkanlar her zaman haber izleyenler olmuştur. Oy kullanmaya isteksiz olanların %13,6'sı, isteklilerin ise %29,3'ü önermeye katılmıştır. Dolayısıyla oy kullanmaya istekli olanların siyasi kitap okumayı sevme düzeyleri daha fazla çıkmıştır. Beklendiği gibi bir haksızlığa uğradığında şikâyet etme oranı arttıkça siyasi kitapları okumayı sevme düzeyi artmaktadır. Bu çerçevede haksızlığa uğradığında hiç şikâyetçi olmam diyenlerin %10'u, büyük haksızlığa uğrarsam şikâyetçi olurum diyenlerin %26,4'ü ve her türlü haksızlık karşısında şikâyetçi olacağımı bildirenlerin %32,4'ü bu önermeye katılmıştır.</p>
<p>Özetlenecek olursa “<i>siyasi gündemi takip ve ilgi</i>” boyutu konusunda 14.önermede “<i>ikamet yeri ve okunan program</i>” bazındaki</p>	

durum beklentinin aksine gerçekleşmiştir. 15.önermede ise beklenenin aksine gerçekleşen tek durum “*okunulan program*” çerçevesinde ortaya çıkmıştır. 16.önermede ise “*cinsiyet ve ikamet yeri*” değişkenleri çerçevesinde beklentinin gerçekleşmediği görülmektedir.

Dolayısıyla “*yaşı büyük olanların, az gelirlilerin, siyasi kitap okuyanların, ailesi siyasete ilgili olanların, haber izleyenlerin, oy kullanmada istekli olanların ve hakkını arayanların*” siyaseti gündemi takip ve ilgi yönü güçlü durumdadır.

Tablo 13’te “*siyasi partiyi tanıma boyutu*” önermeleri bulguları ve tüm önermelerin demografik ve diğer bazı özellikler/değişkenler çerçevesinde ayrıştırılarak değerlendirilmesine dair bir yazım gerçekleştirilmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin Siyasi Partiyi Tanıma Boyutu Önermeleri Hakkındaki Katılım Düzeylerinin *Demografik ve Diğer Bazı Özellikler/Değişkenler* Çerçevesinde Ayrıştırılarak Gösterilmesine İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Bilgiler ve Değerlendirme

E) Siyasi Partiyi Tanıma Boyutu Önermeleri	Bulgular ve Değerlendirme
<p>E.17. Oy vereceğim partinin politikalarını bilirim.</p>	<p>Katılımcıların %70,7’si oy verdiği partinin politikalarını bildiğini ifade etmiştir. Erkeklerin %71,4’ü, kadınların ise %70’i bu önermeye katılmıştır. Erkekler oy vereceği partiyi kadınlara göre daha iyi tanımaktadır. Yaş düzeyi arttıkça ise kişilerin oy vereceği partinin politikalarını bilme düzeyi artmaktadır. Bu çerçevede 22 yaş altındakilerin %66,7’si, 22-25 yaş aralığında olanların %78,4’ü ve 25 yaş üzeri olanların ise %78,9’u katılım sergilemiştir. Gelir durumu itibarıyla bakıldığında gelir durumu az olanların %82,4’ü, orta olanların %65,3’ü ve yüksek olanların %72,2’si önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla az gelirlilerin partilerinin politikalarını tanıma düzeyi daha yüksektir. Sosyal programda okuyanların %71,1’i, teknik programlarda okuyanların ise %69,6’sı önermeye katılım sergilemiştir. Sosyal programlarda okuyanların oy vereceği partiyi tanıma düzeyi daha yüksektir. İkamet olarak bakıldığında mezra, köy veya kasaba tarzı alanlarda yaşayanların %72,7’si, belde ya da ilçelerde yaşayanların %70,6’sı, illerde yaşayanların %66,1’i ve büyükşehirlerde yaşayanların %75’i oy vereceği partinin politikalarını bildiğini ifade etmiştir. Dolayısıyla küçük yerleşim yerlerinde ikamet edenlerin %71,4’ü, büyük yerlerde (il ve büyükşehirlerde) ikamet edenlerin ise %71,3’ü önermeye katılmıştır ki bu durumda az bir farkla da olsa küçük yerleşim yerlerinde ikamet edenlerin siyasi partilerinin politikalarını bilme düzeyleri daha yüksektir. Siyasi kitap okuyanların oy verdikleri partinin politikalarını bilme durumuna bakıldığında hiç okumayanların %57,9’u, bazen okuyanların %86,8’i ve her zaman okuyanların %83,3’ü önermeye katılım göstermiştir ki bu durum siyasi kitap okumaya yatkın olanların katılım seviyesinin önemli derecede yüksek olduğunu göstermektedir. Ailesi siyasetle ilgili olanların bu önermeye katılımı %75,8 iken ilgisizlerin katılımı %51,2 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla ailesi siyasete ilgili olanların kendileri de partilerini daha iyi tanımaktadır. Haberleri hiç izlemeyenlerin %66,7’si, haberleri bazen takip edenlerin %62,6 ve haberleri her zaman takip edenlerin %82,1’i önermeye katılmıştır. Bu durumda haberleri her zaman izleyenlerin siyasi partisini tanıma düzeyi daha yüksektir. Oy kullanmaya isteksiz olanların %45,5’i bu önermeye katılırken istekli olanların %77,4’ü katılım sergilemiştir. Dolayısıyla beklendiği gibi oy kullanmaya isteklilerin partilerini tanıma düzeyleri isteksizlere kıyasla daha yüksektir. Bir haksızlığa uğradığında herhangi bir şikâyetle bulunmam diyenlerin %56,7’si, büyük bir haksızlığa uğrarsam hakkımı ararım diyenlerin %73,6’sı ve her türlü haksızlıkta şikâyetçi olup hakkımı ararım diyenlerin %72,1’i oy verdiği partinin politikalarını bildiğini ifade etmiştir. Dolayısıyla hakkımı arama özelliği gösteren kişilerin partilerini tanıma düzeyleri yüksektir.</p>
<p>E.18. Oy vereceğim partinin ideolojisini önemserim.</p>	<p>Öğrencilerin %71,2’si oy vereceği partinin ideolojisini önemsedini ifade etmiştir. Cinsiyet bazında bakıldığında beklenenin aksine kadınlar daha yüksek katılım sergilemiştir. Erkekler %67,3, kadınlar ise %74,5 katılım göstermiştir. Yaş olarak bakıldığında 22 yaş altındakiler %68,8, 22-25 yaş aralığında olanlar %76,5 ve 25 yaş üzeri olanlar %73,7 oranında katılım göstermişlerdir. Dolayısıyla 22 yaş üzerinde olanların partilerini tanıma düzeyleri daha yüksektir. Geliri az olanlar daha fazla olanlara kıyasla partilerini daha fazla tanıma eğilimi göstermektedir. Bu bağlamda geliri az olanlar %78,4, orta olanlar %68,6 ve çok olanlar %69,4 katılım göstermişlerdir. Sosyal programda okuyanlar %72,4 ve teknik programda okuyanlar %67,9 oranında katılım sergilemiştir. Beklendiği gibi sosyal programda okuyan öğrenciler siyasi partilerini daha iyi tanımaktadır. İkamet olarak bakıldığında mezra, köy ve kasaba türü alanlarda yaşayanların %75’i, belde ve ilçe tarzı alanlarda yaşayanların %72,1’i ilde yaşayanların %64,3’ü ve büyükşehirde yaşayanların %75’i partilerinin ideolojisini önemsedini ifade etmiştir. Dolayısıyla küçük yerleşim yerlerinde oturanların %73,2’si ve büyük yerleşim yerlerinde (il ve büyükşehirlerde) yaşayanların %68,8’i önermeye katılmıştır ki bu durumda küçük yerleşim yerlerinde oturan siyasi partilerinin ideolojisini daha çok önemsemekte ve tanımaktadır. Hiç siyasi kitap okumayanların %61,4’ü, bazen okuyanların %84,2’si ve her zaman okuyanların %77,8’i önermeye katılım göstermiştir ki bu durumda siyasi kitap okuma isteği olanlar oy vereceği partinin ideolojisine daha çok önem vermektedir. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %53,5’i, ilgili olanların ise %75,8’i önermeye katılım sergilemiştir. Dolayısıyla ailesi siyasete ilgili olanlarda partisini tanıma düzeyi daha yüksektir. Hiç haber izlemeyenlerin %55,6’sı, bazen izleyenlerin %66,1’i ve her zaman izleyenlerin %79,8’i önermeye katılım göstermişlerdir. Dolayısıyla haber izleme düzeyi arttıkça partiyi tanıma düzeyi yükselmiştir. Oy kullanmaya isteksiz olanların %50’si, istekli olanların ise %76,8’i önermeye katılmıştır ki bu durumda oy kullanma isteği olanların partisini daha iyi tanıdığı anlaşılabilmektedir. Bir haksızlığa uğradığında şikâyetçi olmayacağını belirtenlerin %53,3’ü, büyük bir haksızlıkta hakkımı ararım diyenlerin %75,5’i ve her türlü haksızlıkta hakkımı ararım diyenlerin %72,1’i siyasi partisinin ideolojisini önemseyeceğini belirtmiştir. Dolayısıyla haksızlık karşısında direnen</p>

	katılımcıların siyasi partisini tanıma yönü daha güçlü olmuştur.
E.19. Partinin liderine bakıp oy veririm.	<p>Katılımcıların %60,1'i partinin liderine bakıp oy verdiklerini ifade etmişlerdir. Erkeklerin %57,1'i, kadınların ise %62,7'si bu önermeye katılım göstermiştir. Yaş arttıkça önermeye katılımın arttığı ve dolayısıyla lidere verilen önemin arttığı dikkat çekmektedir. 22 yaş altı olanların %59,4'ü, 22-25 yaş aralığında olanların %60,8'i ve 25 yaş üstü olanların %63,2'si önermeye katılım sergilemiştir. Gelir düzeyi olarak bakıldığında az gelirli olanların %58,8'i, orta gelirli olanların %62'si ve çok gelirli olanların %55,6'sı lidere önem veren bir siyasi partiyi tanıma fiili göstermişlerdir. Dolayısıyla geliri az olanların %58,8'i ve gelirini az olarak ifade etmeyenlerin %60,5'i önermeye katılım göstermiştir ki bu durum geliri fazla olanların siyasi partiyi tanıma yönünün daha kuvvetli olduğunu göstermektedir. Sosyal programlarda okuyanların %63,8'i, teknik programda okuyanların ise %50'si önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla sosyal programlarda okuyanların siyasi partiyi tanıma yönü teknik programlarda okuyanlara kıyasla daha yüksektir. Köy, mezra ve kasaba tarzı yerlerde kalanların %65,9'u, belde ya da ilçe tarzı yerlerde kalanların %61,8'i, illerde kalanların %53,6'sı ve büyükşehirlerde kalanların %60'ı önermeye katılım sergilemiştir. Dolayısıyla küçük yerleşim yerlerinde oturanların %63,4'ü ve büyük yerleşim yerlerinde kalanların %56,5'i önermeye katılmıştır. Bu anlamda siyasi partilerini en fazla tanıyanlar küçük yerleşim yerlerinde kalanlardır. Siyasi içerikli kitapları hiç okumayanların %51,8'i, bazen okuyanların %75'i ve her zaman okuyanların %50'si önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla siyasi kitaplar okuyanların ortalaması %70,2 olarak gerçekleşmiştir ve okuyanlar siyasi partilerini daha iyi tanımaktadırlar. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %53,5'i ve ilgili olanların %61,8'i önermeye katılım göstermiştir. Böylece ailesi siyasete ilgili olanların kendileri de siyasete ilgili olmaları nedeniyle partilerini daha iyi tanımaktadırlar. Beklenenin aksine haberleri izlemeyenlerin siyasi partilerin liderine göre oy vermesi söz konusudur. Her zaman haber izleyenlerin %61,9'u, bazen izleyenlerin %57,4'ü ve hiç izlemeyenlerin %77,8'i partide lideri önemsemekte ve tanımaktadır. Oy kullanmaya çok istekli olduğunu bildirenler %63,4 ve isteksiz olanlar ise %47,7 oranında katılım göstermişlerdir. Dolayısıyla istekli olanların partilerini daha iyi tanıdıkları söylenebilir. Bir haksızlığa uğradığında şikâyet etme durumuna bakıldığında hiç şikâyet etmem diyenlerin %50'si parti liderini önemsemekte iken büyük haksızlığa uğradığında şikâyet ederim diyenlerin %66,4'ü ve her hâlükârda şikâyetçi olurum diyenlerin ise %54,4'ü bu önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla haksızlığa karşı az da olsa direnç gösterenler hiç göstermeyenlere göre lideri daha çok önemsemekte ve tanımaktadır.</p>
E.20. Memleketimde ki tüm milletvekillerinin in ismini ve hangi partiden seçtiklerini bilirim.	<p>Katılımcılardan sadece %32,7'si memleketlerinde seçilen milletvekillerinin isimlerini ve seçtikleri partileri tanımaktadır. Bunlardan erkeklerin %31,6'sı, kadınların ise %33,6'sı önermeye katılım göstermiştir. Böylece kadınların siyasi partileri tanıma yönü daha güçlü gözükmektedir. Yaş oranı arttıkça vekilleri ve partilerini tanıma düzeyi artmaktadır. 22 yaş altındakilerin %25,4'ü, 22-25 yaş aralığındakilerin %45,1'i ve 25 yaş üzerindeki olanların %52,6'sı önermeye katılım göstermiştir. Gelir düzeyi olarak bakıldığında geliri az olanların %39,2'si, orta olanların %27,3'ü ve yüksek olanların %41,7'si katılım göstermiştir. Geliri az olarak beyan etmeyenlerin ortalamasının %30,6 olması nedeniyle geliri az olanların siyasi partileri tanıma yönünün daha güçlü olduğu söylenebilir. Sosyal programda okuyanların %34,2'si ve teknik programda okuyanların ise %28,6'sı vekillerini ve partilerini tanımaktadır. Dolayısıyla sosyal programlarda okuyarlarda bu algı daha güçlüdür. İkamet yeri olarak bakıldığında mezra, köy ya da kasaba tarzı yerde yaşayanların %31,8'i, belde ya da ilçelerde yaşayanların %29,4'ü, illerde yaşayanların %33,9'u ve büyükşehirde yaşayanların %37,5'i vekillerini ve partilerini tanımaktadır. Dolayısıyla büyük yerleşim alanlarında ikamet edenler vekil ve milletvekillerini daha yüksek düzeyde tanımaktadırlar. Siyasi kitap okuyanların vekillerini bilme düzeyleri daha yüksektir. Bu bağlamda siyasi kitapları hiç okumayanların %19,3'ü, bazen okuyanların %46,1'i ve her zaman okuyanların %61,1'i önermeye katılım göstermiştir. Ailesi siyasete ilgili olanların vekil tanıma düzeyi daha fazladır. İlgisiz olanların %28,4'ü, ilgili olanların ise %33,9'u katılım sergilemiştir. Haberleri izleme düzeyi yüksek olanlar vekillerini daha yüksek oranda tanımaktadır. Hiç haber izlemeyenlerin %33,3'ü, bazen izleyenlerin %23,5'i ve her zaman izleyenlerin %45,2'si vekillerini tanımaktadır. Oy kullanmaya çok istekli olanların %35,4'ü, isteksiz olanların ise %22,7'si vekilini tanımaktadır. Dolayısıyla oy kullanmaya isteklilerde siyasi partileri tanıma yönü daha güçlüdür. Bir haksızlığa uğradığında şikâyetçi olmam diyenlerin %20'si, büyük bir haksızlıkta şikâyet ederim diyenlerin %30,9'u ve her türlü haksızlıkta şikâyetçi olurum diyenlerin %41,2'si vekillerini tanımakta ve siyasi partilerini tanıdıklarını göstermektedirler. Dolayısıyla haklarını arayanların siyasi partileri tanıma yönü daha güçlüdür.</p>
<p>Özetlenecek olursa “<i>siyasi partiyi tanıma</i>” boyutu konusunda 17.önermede beklentinin aksine gerçekleşen bir durum söz konusu olmamıştır. 18.önermede “<i>cinsiyet</i>” bazındaki durum beklentinin aksine gerçekleşmiştir. 19.önermede ise beklenenin aksine gerçekleşen durumlar “<i>cinsiyet, gelir durumu ve haber izleme düzeyi</i>” çerçevesinde ortaya çıkmıştır. 20.önermede ise “<i>cinsiyet ve ikamet yeri</i>” değişkenleri çerçevesinde beklentinin gerçekleşmediği görülmektedir.</p> <p>Dolayısıyla “<i>yaşı büyük olanların, sosyal programlarda okuyanların, siyasi kitap okuyanların, ailesi siyasete ilgili olanların, oy kullanmada istekli olanların ve hakkını arayanların</i>” siyasi partiyi tanıma yönü güçlü durumdur.</p>	

Tablo 14'te “*siyasetten çekinme/uzak durma boyutu*” önermeleri bulguları ve tüm önermelerin demografik ve diğer bazı özellikler/değişkenler çerçevesinde ayrıştırılarak değerlendirilmesine dair bir yazım gerçekleştirilmiştir.

Tablo 14. Öğrencilerin Siyasetten Çekinme/Uzak Durma Boyutu Önermeleri Hakkındaki Katılım Düzeylerinin Demografik ve Diğer Bazı Özellikler/Değişkenler Çerçevesinde Ayrıştırılarak Gösterilmesine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikî Bilgiler ve Değerlendirme

F) Siyasetten Çekinme/ Uzak Durma Boyutu Önermeleri	Bulgular ve Değerlendirme
<p>F.21. Siyasete bulaşırsam okulumu bitiremem.</p>	<p>Bu önerme ters önerme niteliği taşımaktadır. Öğrencilerin %26,3'ü siyasete bulaşırsa okulunu bitiremeyeceğini ifade ederken %50,5'i bu önermeye katılmadığını bildirmiştir. Erkeklerin %40,8'i, kadınların ise %59,1'i önermeye katılmadığını bildirmiştir. Dolayısıyla beklenenin aksine kadınlara kıyasla erkekler siyasetten çekinme/uzak durma yaşamaktadırlar. Yaş itibarıyla bakıldığında 22 yaş altında olanların %53,6'sı, 22-25 yaş aralığında olanların %39,2'si ve 25 yaş üstünde olanların %57,9'u önermeye katılmadığını bildirmiştir. 22 yaş üstü olanların genel ortalaması %44,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu durumda 22 yaş üstünde olanların siyasetten çekinme/uzak durma yönü daha güçlüdür. Diğer yandan gelir düzeyi azaldıkça siyasetten çekinme düzeyi artmaktadır. Dolayısıyla geliri en az olanlar siyasetten en çok çekinenlerdir. Bu çerçevede geliri az olanların %31,4'ü, geliri orta olanların %53,7'si ve geliri yüksek olanların %66,7'si bu önermeye katılmadığını bildirmiştir. Teknik programlarda okuyanlar siyasetten daha çok çekinmektedir. Çünkü sosyal programdakilerin %56,6'sı, teknik programda okuyanların ise %33,9'u önermeye katılmadığını bildirmiştir. Köy, mezra ve kasaba gibi küçük alanlarda oturanların %45,5'i, belde ya da ilçelerde oturanların %51,5'i, illerde oturanların %50'si ve büyükşehirlerde oturanların %55'i önermeye katılmadığını bildirmiştir. Dolayısıyla küçük yerleşim yerlerindeki %49,1'i, büyük yerleşim yerlerindeki %52,1'i önermeye katılmamıştır. Bu durumda küçük yerleşim alanlarında ikamet eden öğrenciler siyasetten daha çok çekinmektedir/uzak durmaktadır. Öte yandan beklenenin aksine siyasi içerikli kitap okuma düzeyi yükseldikçe siyasetten çekinme artmaktadır. Bu durumda siyasetten en fazla çekinenler beklenenin aksine en fazla kitap okuyanlar olmuştur. Bu çerçevede siyasi kitapları hiç okumayanların %51,8'i, bazen okuyanların %51,3'ü ve her zaman okuyanların ise %38,9'u bu önermeye katılmadığını bildirmiştir. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %51,2'si, ilgili olanların ise %50,3'ü önermeye katılmadığını bildirmiştir. Dolayısıyla ailesi siyasete ilgili olanlar beklenenin aksine bu önermeye verdikleri cevaba göre siyasetten daha çok çekinmektedir. Haberleri izleme durumuna bakıldığında hiç izlemeyenlerin %22,2'si, bazen izleyenlerin %53,1'i ve her zaman izleyenler %50'si önermeye katılmadığını bildirmiştir. Dolayısıyla haber izlemeyenler siyasete bulaşmaktan da mümkün olduğunca uzak duran kişilerdir. Oy kullanmaya çok istekli olanların %54,3'ü, isteksiz olanların ise %36,4'ü önermeye katılmadığını bildirmiştir. Dolayısıyla oy kullanma isteği olmayanlar siyasete bulaşmaktan daha fazla uzak duran kişilerdir. Bir haksızlığa uğradığında hakkını aramayacak olanların %50'si, büyük haksızlıkta ararım diyenlerin %53,6'sı ve her türlü haksızlıkta şikâyetçi olurum diyenlerin %45,6'sı bu önermeye katılmadığını bildirmiştir. Şikâyet eğilimi olanların önermeye katılmama düzeyi ortalama %50,6 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla hakkını aramaktan uzak olanlar siyasete bulaşmaktan da uzaktır.</p>
<p>F.22. Siyasetle karın doymaz, kazancımıza odaklanmamız lazım.</p>	<p>Bu önerme ters önerme niteliği taşımaktadır. Siyasete değil kazanca odaklanmayı önceleyen bu önermeye katılım %35,1 ve katılmama %36,5 olarak gerçekleşmiştir. Erkeklerin %28,6'sı, kadınlar ise %43,6'sı önermeye katılmadığını bildirmiştir. Bu durum erkeklerin siyasetten daha çok çekindiğini göstermektedir. 22 yaş altında olanların %37'si, 22-25 yaş aralığında olanların %31,4'ü ve 25 yaş üzeri olanların %47,4'ü önermeye katılmadığını bildirmiştir. 25 yaş üzeri olan katılımcıların sayısının az (19 kişi) olduğu dikkate alındığında 22 yaş üzeri olanların katılmama yönündeki ortalaması %35,7 olarak gerçekleşmiştir. Bu nedenle yaşı büyük olanların ekonomik kazanca ilgisi ve siyasetten çekinme yönü yüksek çıkmıştır. Az gelirli olanların %25,5'i, orta gelirli olanların %39,5'i ve yüksek gelirli olanların %38,9'u önermeye katılmadığını bildirmiştir. Gelir düzeyi yüksek olanların önermeye katılmama düzeyi daha yüksek çıktığından geliri az olanların siyasetten çekinmesi durumu daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Sosyal programlarda okuyanların %38,8'i ve teknik programlarda okuyanların %30,4'ü bu önermeye katılmadığını ifade etmiştir. Bu durum, teknik programda okuyanların siyasetten daha fazla düzeyde çekindiği/uzak durduğu anlaşılmaktadır. İkamet yeri büyüdükçe siyasetten uzaklaşmanın/çekinmenin arttığı anlaşılmaktadır. Mezra, köy ve kasaba alanlarında kalanların %43,2'si, belde ya da ilçe de kalanların %36,8'i, illerde kalanların %30,4'ü ve büyükşehirlerde yaşayanların %37,5'i önermeye katılmadığını bildirmiştir. Küçük yerleşim yerleri için bu oran %39,3, büyük yerleşim yerleri içinse %33,3 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla büyük yerleşim alanlarında oturanların ekonomiyi önceleme düzeyleri ve siyasetten çekinme düzeyi daha yüksektir. Siyasi kitapları hiç okumayanların %28,9'u, bazen okuyanların %50'si ve her zaman okuyanların %27,8'i önermeye katılmadığını bildirmiştir. Siyasi kitap okuyanlar ortalama %45,7 oranında katılmadığını bildirmiştir. Dolayısıyla siyasi kitapları hiç okumayanların siyasetten çekinen taraf olduğu anlaşılabilmektedir. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %30,2'si, ilgililer ise %38,2'si önermeye katılmamıştır. Dolayısıyla ailesi siyasete ilgisiz olanların kendileri siyasetten çekinmektedir. Hiç haber izlemeyenlerin %44,4'ü, bazen izleyenlerin %35,7'si ve her zaman izleyenlerin %36,9'u önermeye katılmadığını bildirmiştir. Beklenenin aksine haberleri takip edenler, etmeyenlere kıyasla ekonomiyi önceleyen ve siyasetten çekinen bir pozisyonadırlar. Beklendiği üzere oy vermede isteksiz olanlar siyasetten daha çok çekinmektedir. Bu çerçevede oy kullanmaya istekli olanların %39,6'sı, isteksiz olanların ise %25'i önermeye katılmadığını ifade etmiştir. Haksızlık karşısında hakkını aramayanların siyasetten çekinme düzeyi daha fazla çıkmıştır. Bu bağlamda haksızlık karşısında şikâyetçi olmam diyenlerin %30'u, büyük haksızlıkta hakkımı ararım diyenlerin %38,2'si ve her hâlükârda hakkımı ararım diyenlerin %36,8'i bu önermeye katılmadığını ifade etmiştir.</p>

<p>F.23. Siyasetle uğraşmak ancak bela getirir.</p>	<p>Bu önerme ters önerme niteliği taşımaktadır. Siyasetle meşgul olmanın ancak bela getireceğini düşünen öğrenciler, toplamın %19,2'si iken bu önermeye katılmayanlar %42,8'dir. Erkeklerin %43,9'u ve kadınların ise %41,8'i önermeye katılmadığını bildirmiştir. Dolayısıyla bu önerme baz alındığında kadınların siyasetten çekinme düzeyi daha fazla çıkmıştır. 22 yaş altındakilerin %42,8'i, 22-25 yaş aralığındakilerin %35,3'ü ve 25 yaş üzerindeki %63,2'si önermeye katılmadığını bildirmiştir. 22 yaş üstünde olanlar için katılmama ortalaması %42,9 olarak gerçekleşmiştir. Bu bağlamda az bir farkla da olsa 22 yaş altında olanların siyasetten çekinme/uzak durma düzeyi daha fazla çıkmıştır. Geliri az olanlar diğerlerine kıyasla siyasetten daha çok çekinmektedir. Bu çerçevede geliri az olanların %41,2'si, orta olanların %42,1'i ve yüksek olanların %47,2'si önermeye katılmadığını bildirmiştir. Sosyal program öğrencilerinin %44,7'si ve teknik program öğrencilerinin %37,5'i önermeye katılmamıştır. Bu durumda teknik program öğrencilerinin sosyal programlardakilere kıyasla siyasetten daha çok çekindiği anlaşılabilmektedir. Mezra, köy ve kasaba tarzı yerde oturanların %38,6'sı, belde ya da ilçe türü yerlerde oturanların %42,6'sı, illerde oturanların %39,3'ü ve büyükşehirlerde oturanların %52,5'i önermeye katılmadığını bildirmiştir. Dolayısıyla küçük yerleşim yerlerinde katılmama düzeyi %41,1 iken büyük yerlerde bu oran %44,8 olarak gerçekleşmiştir. Bu bağlamda küçük yerleşim yerlerinde ikamet edenlerin siyasetten çekinme düzeyi daha yüksektir. Siyasi içerikli kitapları hiç okumayanların %33,3'ü, bazen okuyanların %53,9'u ve her zaman okuyanların %55,6'sı önermeye katılmadığını ifade etmiştir. Dolayısıyla hiç okumayanlar siyasetten en çok çekinenlerdir. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %37,2'si ve ilgili olanların ise %44,2'si önermeye katılmadığını bildirmiştir. Bu durum, ailesi siyasete ilgisiz olanların siyasetten daha çok çekindiğini göstermektedir. Haberleri hiç izlemeyenlerin %44,4'ü, bazen izleyenlerin %36,5'i ve her zaman izleyenlerin %51,2'si önermeye katılmadığını bildirmiştir. Haberleri hiç izlemeyen toplam 9 kişi olduğu dikkate alındığında siyasetten çekinen kesimin hiç haber izlemeyenler olduğu söylenebilir. Oy kullanmaya istekli olanların %48,2'si, isteksiz olanların ise %22,7'si önermeye katılmadığını bildirmiştir. Bu bağlamda oy kullanmaya isteksizler siyasetten çekinenlerdir. Haksızlık karşısında tepki düzeyi arttıkça siyasete katılım artmaktadır. Bu bağlamda siyasetten en çok çekinenler haklarını aramayanlardır. Haksızlık karşısında hiç şikâyetçi olmam diyenlerin %40'ı, büyük haksızlıklarda şikâyet ederim diyenlerin %42,7'si ve her türlü haksızlıkta şikâyet ederim diyenlerin %44,1'i önermeye katılım göstermemiştir.</p>
<p>F.24. Siyasetle ilgili her şeyden nefret eder uzak dururum.</p>	<p>Bu önerme ters önerme niteliği taşımaktadır. Öğrencilerin %14,9'u siyasetle ilgili her şeyden uzak durduğunu bildirirken öğrencilerin %57,2'si önermeye katılmadığını bildirmiştir. Erkeklerin %55,1'i, kadınların ise %59,1'i önermeye katılmadığını bildirmiştir. Bu durumda erkeklerin siyasetten kadınlara kıyasla daha fazla çekindiği/uzak durduğu anlaşılabilmektedir. Yaş itibarıyla bakıldığında 22 yaş altındakilerin %52,2'si, 22-25 yaş aralığındakilerin %62,7'si ve 25 yaş üstü olanların %78,9'u önermeye katılmamıştır. Dolayısıyla yaş küçüldükçe siyasetten çekinme artmaktadır. Geliri az olanların %66,7'si, orta olanların %51,2'si ve çok olanların %63,9'u önermeye katılmadığını ifade etmiştir. Dolayısıyla geliri iyi olanların siyasetten daha çok çekindiği/uzak durduğu anlaşılmaktadır. Sosyal programlarda okuyanların %56,6'sı, teknik programlarda okuyanların %58,9'u önermeye katılmadığını ifade etmiştir. Dolayısıyla beklenenin aksine sosyal programlarda okuyanlar siyasetten daha çok çekinmektedir. İkamet olarak bakıldığında mezra, köye ya da kasaba gibi alanların oturanların %52,3'ü, belde ya da ilçede oturanların %50'si, illerde oturanların %67,9'u ve büyükşehirlerde oturanların %60'ı önermeye katılım göstermemiştir. Dolayısıyla küçük yerleşim yerlerinde oturanların siyasetten çekinme düzeyi daha fazla gerçekleşmiştir. Siyasi kitapları hiç okumayanların siyasetten en çekinen kesim oldukları ve okuma oranı azaldıkça siyasetten çekinmenin arttığı dikkat çekmektedir. Bu çerçevede hiç okumayanların %44,7'si, bazen okuyanların %69,7'si ve her zaman okuyanların %83,3'ü önermeye katılmadığını ifade etmiştir. Ailesi siyasete ilgisiz olanların ilgili olanlara kıyasla siyasetten daha çok çekindikleri/uzak durdukları görülmektedir. Bu çerçevede ailesi siyasete ilgisiz olanların %53,5'i ve ilgili olanların ise %58,2'si önermeye katılmadığını ifade etmiştir. Haberleri hiç izlemeyenlerin %66,7'si, bazen izleyenlerin %47'si ve her zaman izleyenlerin %70,2'si önermeye katılmadığını bildirmiştir. Dolayısıyla haberleri izleyenlerin ortalama %56,8'i önermeye karşı duruş sergilemiştir. Bu bağlamda beklenenin aksine haberleri izleyenlerin izlemeyenlere kıyasla siyasetten daha çok çekindiği dikkat çekmiştir. Oy kullanmaya istekli olanların %65,2'si ve isteksiz olanların ise %27,3'ü önermeye katılmamıştır. Dolayısıyla oy kullanmaya isteksizler siyasetten çekinenlerdir. Haksızlık karşısında verilen tepki azaldıkça siyasetten çekinme de artmaktadır. Bu çerçevede haksızlık karşısında şikâyetçi olmayacak olanların %46,7'si, büyük haksızlıkta şikâyetçi olurum diyenlerin %50'si ve her türlü haksızlıkta şikâyet edip hakkımı ararım diyenlerin %73,5'i önermeye katılmadığını bildirmiştir.</p>
<p>Özetlenecek olursa “siyasetten çekinme/uzak durma” boyutu konusunda 21.önermede beklentinin aksine gerçekleşen durumlar “cinsiyet, yaş düzeyi, gelir durumu, ikamet yeri, siyasi kitap okuma durumu ve ailesi siyasete ilgi düzeyi” şeklinde olmuştur. 22.önermede “cinsiyet, yaş düzeyi, gelir durumu ve haber izleme düzeyi” şeklindeki durumlar beklentinin aksine gerçekleşmiştir. 23.önermede ise beklenenin aksine gerçekleşen durumlar “gelir durumu ve ikamet yeri” çerçevesinde ortaya çıkmıştır. 24.önermede ise “cinsiyet, okunan program, ikamet yeri ve haber izleme düzeyi” değişkenleri çerçevesinde beklentinin gerçekleşmediği görülmektedir.</p> <p>Dolayısıyla buradaki ters önermeler dikkate alındığında “oy kullanmada istekli olanların ve hakkını arayanların” hiç siyasetten çekinme/uzak durma yaşamadıkları anlaşılmaktadır.</p>	

Tablo 15'te “siyasi bağlılık boyutu” önermeleri bulguları ve tüm önermelerin demografik ve diğer bazı özellikler/değişkenler çerçevesinde ayrıştırılarak değerlendirilmesine dair bir yazım gerçekleştirilmiştir.

Tablo 15. Öğrencilerin Siyasi Bağlılık Boyutu Önermeleri Hakkındaki Katılım Düzeylerinin *Demografik ve Diğer Bazı Özellikler/Değişkenler* Çerçevesinde Ayrıştırılarak Gösterilmesine İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Bilgiler ve Değerlendirme

G) Siyasi Bağlılık Boyutu Önermeleri	Bulgular ve Değerlendirme
G.25. Siyasi partime laf söylenmesini kabul edemem.	<p>Öğrencilerin %23,1'i siyasi partisine laf söylenmesini kabul edemeyeceğini beyan eden bir siyasi bağlılık göstermiştir. Dolayısıyla her dört öğrenciden bir tanesi siyasi partisine ciddi anlamda bağlı gözükmektedir. Erkeklerin %20,4'ü, kadınların ise %25,5'i bu önermeye katılmıştır ki bu durum, kadınların siyasi partilere bağlılığının daha fazla olduğunu göstermektedir. Yaş itibarıyla bakıldığında yaşı 22'nin altında olanların %18,1'i, 22-25 yaş arasında olanların %33,3'ü ve 25 yaş üzeri olanların %31,6'sı siyasi partisine laf söylenmesini kabul etmeyeceğini bildirmiştir. Dolayısıyla 22 yaş üzeri kesimin siyasi bağlılığı daha kuvvetli gözükmektedir. Gelir düzeyi arttıkça siyasi parti bağlılığının arttığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda geliri az olanların %21,6'sı, orta olanların %22,3'ü ve yüksek olanların %27,8'i önermeye katılım göstermiştir. Sosyal programda okuyanların %24,3'ü ve teknik programlarda okuyanların %19,6'sı önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla sosyal programlarda okuyanların siyasi bağlılığı daha kuvvetli düzeydedir. Mezra, köy ve kasaba tarzı yerlerde oturanların %22,7'si, belde ya da ilçelerde oturanların %27,9'u, illerde oturanların %21,4'ü ve büyükşehir alanlarında oturanların %17,5'i önermeye katılım göstermiştir. Bu durumda küçük yerlerde ikamet edenlerin siyasi bağlılığı daha kuvvetli düzeydedir. Siyasi kitap okuma düzeyi arttıkça siyasi parti bağlılığı da artmaktadır. Bu çerçevede hiç okumayanların %19,3'ü, bazen okuyanların %27,6'sı ve her zaman okuyanların %27,8'i önermeye katılım göstermiştir. Ailesi siyasete ilgili olanların siyasi bağlılığı daha yüksek gözükmektedir. Bu çerçevede ailesi ilgisiz olanların %14'ü, ilgili olanların ise %25,5'i önermeye katılmıştır. Haber izleme oranı arttıkça siyasi bağlılık da artmıştır. Haberleri her zaman izleyenlerin %28,6'sı, bazen izleyenlerin %20'si ve hiç izlemeyenlerin %11,1'i önermeye katılım sergilemiştir. Oy kullanmaya istekli olanların siyasi bağlılığı yüksektir. Bu bağlamda istekli olanların %26,8'i, isteksiz olanların ise %9,1'i önermeye katılım göstermiştir. Beklenenin aksine haksızlık karşısında şikâyetçi olmam diyenlerin siyasi bağlılığı daha fazla çıkmıştır. Şikâyet etmem diyenlerin %26,7'si, büyük haksızlık yaşarsam ederim diyenlerin %20,1'i, her türlü haksızlığı ayırt etmeden şikâyetçi olurum diyenlerin %25'i önermeye katılım göstermiştir.</p>
G.26. Siyasi görüşüme aykırı/zıt olan insanlardan nefret ederim.	<p>Öğrencilerin %11,1'lik kesimi siyasi görüşüne aykırı olan kişilerden nefret edecek kadar güçlü bir siyasi bağlılık ortaya koymaktadır. Erkeklerde bu oran %8,2 olarak gerçekleşirken kadınlar %13,6 katılım sağlayarak daha güçlü siyasi bağlılık sergilemiş gözükmektedir. Yaş olarak bakıldığında 22 yaş altındakilerin %10,1'i, 22-25 yaş aralığındakilerin %15,7'si ve 25 yaş üstü olanların %5,3'ü bu önermeye katılmıştır. Dolayısıyla 22 yaş üstünde olanlarda ortalama katılım %12,9 olarak gerçekleşmiştir. Bu nedenle 22 yaş üzeri olanlarda siyasi bağlılık daha güçlü gözükmektedir. Geliri daha fazla olanların önermeye katılımı daha fazladır. Geliri az olanların %9,8'i, orta olanların %11,6'sı ve yüksek olanların %11,1'i önermeye katılım göstermiştir. Sosyal programdakilerin %11,8'i ve teknik programdakilerin %8,9'u önermeye katılım göstermiştir. Sosyal programdakilerin siyasi bağlılığı daha yüksek gözükmektedir. İkamet olarak mezra, köy ve kasaba tarzı yerlerde kalanların %6,8'i, belde ya da ilçede kalanların %19,1'i, ilde kalanların %7,1'i ve büyükşehirlerde kalanların %7,5'i önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla küçük yerlerde ikamet edenlerin katılım ortalaması daha yüksek olduğundan siyasi bağlılığı daha yüksek düzeydedir. Siyasi kitapları hiç okumayanların %12,3'ü, bazen okuyanların %5,3'ü ve her zaman okuyanların %27,8'i önermeye katılım göstermiştir. Siyasi kitapları her zaman okuyanların diğerlerine kıyasla siyasi bağlılığı daha yüksek çıksa da "<i>bazen ya da her zaman siyasi kitap okuyanların</i>" katılım ortalaması %9,6 olarak gerçekleştiğinden okumayanların siyasi bağlılığı daha yüksek çıkmıştır. Ailesi siyasetle ilgisiz olanların %9,3'ü ve ilgili olanların ise %11,5'i önermeye katılım göstermiştir ki bu durumda ailesi ilgili olanların siyasi bağlılığı daha yüksektir. Her zaman haber izleyenlerin %11,6'sı, bazen izleyenlerin %11,3'ü ve hiç izlemeyenlerin %0'ı önermeye katılım sergilemiştir. Dolayısıyla haberleri izleyenlerin siyasi bağlılığı daha kuvvetli gerçekleşmiştir. Oy kullanmaya isteksiz olanların %13,6'sı, oy kullanmaya istekli olanların ise %10,4'ü önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla oy kullanmaya isteksiz olanlarda siyasi bağlılık daha yüksek seyretmiştir. Hakkımı aramaktan imtina edenlerin siyasi bağlılığının daha fazla çıkması ayrıca araştırılması gereken bir husustur. Hakkımı aramam diyenlerin %20'si, büyük haksızlıkta hakkımı ararım diyenlerin %7,3'ü ve her türlü haksızlıkta hakkımı ararım diyenlerin %13,2'si bu önermeye katılım göstermiştir.</p>
G.27. Siyasete atılmak konusunda kararlıyım.	<p>Öğrencilerin %12,5'i siyasete atılma konusunda kararlı olduğunu ifade etmiştir. Erkeklerin %4,3'ü, kadınların ise %10,1'i önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla erkeklerin siyasete ilgisi kadınlardan daha fazladır. Aynı önermeye 22 yaş altı olanların %9,4'ü, 22-25 yaş aralığındakilerin %23,5'i ve 25 yaş üstünde olanların %5,3'ü katılım sergilemiştir. 22 yaş üstü olanlarda önermeye katılım %18,6 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla 22 yaş üstü olanların siyasi bağlılığı daha güçlüdür. Gelir düzeyi az olanlar siyasete atılma konusunda daha karardır. Geliri az olanların %19,6'sı, orta gelirli olanların %8,3'ü ve yüksek gelirli olanların %13,9'u önermeye katılmıştır. Sosyal programda okuyanların %15,1'i, teknik programda okuyanların ise %5,4'ü önermeye katılım göstermiştir. Dolayısıyla sosyal programdakiler tekniktekilere kıyasla siyasete atılma konusunda daha isteklidirler. Mezra, köy ve kasaba tarzı yerlerde kalanların %11,4'ü, belde ya da ilçede kalanların %10,3'ü, illerdeki olanların %12,5'i ve büyükşehirlerde kalanların %17,5'i katılım göstermiştir. Bu durumda büyük alanlarda ikamet edenlerin katılımı daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Siyasi kitap okuma düzeyi arttıkça siyasete atılma isteğinin arttığı dikkat çekmektedir. Siyasi kitap okumayanların %6,1'i, bazen okuyanların %19,7'si ve her zaman okuyanların %22,2'si önermeye katılım göstermiştir. Ailesi siyasete ilgisiz olanların %4,7'si, ilgili olanların ise %14,5'i siyasete atılmak isteyecek kadar siyasi bağlılık içerisindedir. Bu durum ailesi siyasete ilgili olanların siyasi bağlılığının</p>

daha fazla olduğunu göstermektedir. Haberleri her zaman izleyenlerin %17,9'u, bazen izleyenlerin %8,7'si, hiç izlemeyenlerin ise %11,1'i katılım sergilemiştir. Dolayısıyla haberleri en çok takip edenler siyasete en fazla bağlılığı olanlardır. Oy kullanmaya istekli olanların siyasi bağlılığı daha yüksektir. İstekli olanların %13,4'ü, isteksiz olanların ise %9,1'i önermeye katılmıştır. Haksızlık karşısında şikâyet düzeyi arttıkça siyasete atılma arzusunun da arttığı dikkat çekmektedir. Haksızlık karşısında hakkını savunmayanların %10'u, büyük haksızlıklarda hakkını savunanların %10,9'u ve her türlü haksızlıkta hakkını arayanların %16,2'si siyasete atılmak istemiştir.
Özetlenecek olursa “ <i>siyasi bağlılık</i> ” boyutu konusunda 25.önermede “ <i>cinsiyet, gelir durumu ve hakkını arama düzeyi</i> ” bazındaki durumlar beklentinin aksine gerçekleşmiştir. 26.önermede ise beklenenin aksine gerçekleşen durumlar “ <i>cinsiyet, gelir durumu, siyasi kitap okuma düzeyi, oy kullanmada istek düzeyi ve hakkını arama düzeyi</i> ” çerçevesinde ortaya çıkmıştır. 27.önermede ise sadece “ <i>ikamet yeri</i> ” değişkeni çerçevesinde beklentinin gerçekleşmediği görülmektedir.
Dolayısıyla “ <i>yaşı büyük olanların, sosyal programlarda okuyanların, ailesi siyasete ilgili olanların ve haberleri izleyenlerin</i> ” siyasi bağlılık yönü güçlü durumdadır.

27 önerme birlikte değerlendirildiğinde aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır. Tablo 16’da önermelerden beklenenin aksine gelen cevaplar “*yatay olarak (italik)*” işaretlenmiştir.

Tablo 16. Tüm Önermelerin Beklenti Gerçekleşme Sonuç Göstergeleri

Önerme No	Cinsiyet	Yaş Durumu	Gelir Düzeyi	Okunulan Program	İkamet Yeri	Siyasi Kitap Okuma	Ailenin Siyasete İlgisi	Haber İzleme Düzeyi	Oy Kullanma İsteği	Hak Arama	Beklenti Dışı Gerçekleşen
A.1	Erkek	Büyük	Az	Teknik	Küçük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	1
A.2	Erkek	Büyük	Çok	Teknik	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	3
A.3	Kadın	Büyük	Çok	Sosyal	Büyük	Okuyan	İlgisiz	İzleyen	İstekli	Arayan	4
B.4	Kadın	Büyük	Az	Sosyal	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	2
B.5	Kadın	Küçük	Çok	Teknik	Küçük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	4
B.6	Erkek	Küçük	Az	Teknik	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İsteksiz	Aramayan	5
B.7	Erkek	Büyük	Çok	Teknik	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İsteksiz	Arayan	4
B.8	Kadın	Küçük	Az	Sosyal	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	3
C.9	Erkek	Büyük	Az	Sosyal	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	1
C.10	Kadın	Büyük	Az	Sosyal	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	2
C.11	Kadın	Büyük	Az	Sosyal	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İsteksiz	Arayan	3
C.12	Erkek	Büyük	Az	Sosyal	Büyük	Okuyan	İlgisiz	İzleyen	İstekli	Arayan	2
C.13	Erkek	Büyük	Çok	Sosyal	Büyük	Okuyan	İlgisiz	İzleyen	İstekli	Arayan	3
D.14	Erkek	Büyük	Az	Teknik	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	2
D.15	Erkek	Büyük	Az	Teknik	Küçük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	1
D.16	Kadın	Büyük	Az	Sosyal	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	2
E.17	Erkek	Büyük	Az	Sosyal	Küçük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	0
E.18	Kadın	Büyük	Az	Sosyal	Küçük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	1
E.19	Kadın	Büyük	Çok	Sosyal	Küçük	Okuyan	İlgili	İzlemeyen	İstekli	Arayan	3
E.20	Kadın	Büyük	Az	Sosyal	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	2
F.21	Kadın	Küçük	Çok	Sosyal	Büyük	Okumayan	İlgisiz	İzleyen	İstekli	Arayan	6
F.22	Kadın	Küçük	Çok	Sosyal	Küçük	Okuyan	İlgili	İzlemeyen	İstekli	Arayan	4
F.23	Erkek	Büyük	Çok	Sosyal	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	2
F.24	Kadın	Büyük	Az	Teknik	Büyük	Okuyan	İlgili	İzlemeyen	İstekli	Arayan	4
G.25	Kadın	Büyük	Çok	Sosyal	Küçük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Aramayan	3
G.26	Kadın	Büyük	Çok	Sosyal	Küçük	Okumayan	İlgili	İzleyen	İsteksiz	Aramayan	5
G.27	Erkek	Büyük	Az	Sosyal	Büyük	Okuyan	İlgili	İzleyen	İstekli	Arayan	1
	12 Erkek 15 Kadın	22 Büyük 5 Küçük	16 Az 11 Çok	19 Sosyal 8 Teknik	9 Küçük 18 Büyük	25 Okuyan 2 Okumayan	23 İlgili 4 İlgisiz	24 İzleyen 3 İzlemeyen	23 İstekli 4 İsteksiz	24 Arayan 3 Aramayan	

Araştırma soruları ve beklentileri kısmında belirtilen beklentileri karşılamaya en uzak önermeler A.3, B.5, B.6, B.7, F.21, F.22, F.24, G.26 nolu önermelerdir. E.17 nolu önermede ise tüm beklentiler birebir gerçekleşmiştir. Bunun dışında cinsiyet konusunda en fazla erkeklerin siyasete ilgili olacağı beklentisine karşılık 27 önermeden 12 tanesinde erkekler siyasete ilgili çıkarken 15 tanesinde kadınlar ilgili çıkmıştır ki bu durum kadınların erkeklere kıyasla siyasete daha ilgili olduğu anlamına gelmektedir. Benzer şekilde ikamet yeri küçük olanların

siyasete ilgisinin daha fazla olacağı düşünülse de/beklenirse de 27 önermeden 9’unda küçük yerleşim yerleri ve 18’inde büyük yerleşim yerlerinin siyasete daha ilgili olduğu ortaya çıkmıştır. Gelir düzeyi itibariyle en fazla siyasi bağlılığın geliri az olanlarda olacağı beklense de 27 önermeden 16’sında az gelirli 11’inde ise çok gelirli siyasete ilgili çıkmıştır.

Tablo 16’da özet olarak verilen bulgulara dayalı olarak “*kadın, yaşı büyük, sosyal programlarda okuyan, geliri az olan, büyük yerlerde ikamet eden, siyasi kitaplar okuyan, ailesi siyasete daha ilgili olan, haberleri takip eden, oy kullanmaya istekli olan ve hakkını arayan*” öğrencilerin siyasete daha ilgili olduğu anlaşılmaktadır.

3. SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin siyasete olan ilgi ve yaklaşımlarını ortaya çıkarmayı amaçlayan bu çalışmada birçok soruya cevap aranmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %79,3’ü ailelerinin siyasi gelişmelere ilgili olduklarını, %95,7’si haberleri sürekli ya da zaman zaman izlediklerini, %78,8’i oy kullanmaya çok istekli olduklarını ve %85,6’sı haksızlığa uğradıklarında haklarını arama eğiliminde olduklarını bildirmişlerdir.

Bunların dışında öğrencilerin demografik ve diğer bazı değişkenler çerçevesinde “*siyasi tartışma kültürü düzeyleri, siyasi eylem düzeyleri, siyasete katılma düzeyleri, siyasi gündemi takip, siyasete ilgi ve siyasetten çekinme/uzak durma düzeyleri, siyasi partileri tanıma düzeyleri, siyasi bağlılık düzeyleri*” sorgulanmıştır. Bunlar sorgulanırken “*ailesi siyasete ilgili olanların, erkeklerin, yaşı büyük olanların, ekonomik durumu kötü olanların, sosyal programlarda okuyanların, küçük yerlerde ikamet edenlerin, haberleri izleme eğilimi olanların, seçimlerde oy kullanmaya istekli olanların haklarını arama eğilimi olanların ve siyasi içerikli kitaplar okuma eğilimi olanların*” siyasete daha ilgili olacağı beklenmiştir/düşünülmüştür. Bu beklentiler her bir boyut önermede ayrı ayrı sorgulanmış ve yorumlanmıştır. Burada tekrara kaçmadan kısaca toparlanmasında yarar vardır.

“*Siyasi tartışma kültürü*” boyutu konusundaki 3 önerme birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin %40 üzerindeki bir kesiminin siyasi tartışma kültürünün olmadığı ve siyasete ilgisiz oldukları anlaşılmıştır. Önermelere katılım ortalamaları da bunu desteklemektedir. Bunun yanında öğrencilerden “*yaşı büyük olanların, siyasi kitap okuyanların, haber izleyenlerin, oy kullanmada istekli olanların ve hakkını arayanların*” siyasi tartışma kültürü yönü güçlü durumdadır.

“*Siyasi eylem*” boyutu konusundaki 5 önerme birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin hemen hemen %20’lik bir kesiminin siyasi konularda konuşma eğilimi olmadığı ve destek olmaya dönük bir düşünce açıklamaya yönelmedikleri görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin %13’ünün siyasi partilere üye olarak aktif siyasete dâhil durumda olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %30’a yakın bir kesimi siyaset aracıyla bir şeylerin değiştirileceğine inanmazken %40’ın üzerindeki kesimi buna inanmaktadır. %60’ın üzerindeki kesim ise söylem düzeyinde siyasi eyleme dâhil olma iradesi göstereceklerini bildirmişlerdir. Bunun yanında öğrencilerden “*siyasi kitap okuyanların, ailesi siyasete ilgili olanların ve haber izleyenlerin*” siyasi eylem yönü güçlü durumdadır.

“*Siyasi katılma*” boyutu konusundaki 5 önerme birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerden %30 civarı kesimin siyasete aktif katılıma ve vazife almaya istekli olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %25’i ise siyasete ilgili olmadıklarını ve siyasi katılım göstermeyeceklerini açıkça göstermişlerdir. Öğrencilerin %67 civarındaki kesimi siyasi parti üyeliğine karşı çıkarken %40’a varan kesimi sivil toplum kuruluşları vasıtasıyla siyasi politikaları etkilemeye sıcak bakmıştır. Öğrencilerin %14’e yakın kesimi yanlış politikalarla karşı eylem düzeyinde karşı duruş sergileyebilecek düzeyde iken %63 kadarı hükümetin yanlış politikalarına karşı durmayacaklarını göstermişlerdir. Her vatandaşın siyasetle ilgili olması gerektiğini ortaya koyan önermeye katılım yüksek olsa da kendilerini bunu gerçekleştirmeye yöneltmemektedirler. Bunun yanında öğrencilerden “*yaşı büyük olanların, sosyal programlarda okuyanların, büyük yerleşim yerlerinde (il ve büyükşehir) ikamet edenlerin, siyasi kitap okuyanların, haber izleyenlerin ve hakkını arayanların*” siyasete katılma yönü güçlü durumdadır.

“*Siyasi gündemi takip ve ilgi*” boyutu konusundaki 3 önerme birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerden hemen hemen %25’lik kesimin hem kitap okuyarak hem de siyasi gelişmeleri takip edip bu konudaki tartışma programlarını izleyerek siyasete ilgi gösterdiği, %50’lik kesimin tartışma programlarını izlemeye ilgisinin olduğu ve %65’e varan kısmının ise Türkiye’de siyasi gelişmeleri takip ettiği anlaşılmaktadır. Bunun yanında öğrencilerden “*yaşı büyük olanların, az gelirli olanların, siyasi kitap okuyanların, ailesi siyasete ilgili olanların, haber izleyenlerin, oy kullanmada istekli olanların ve hakkını arayanların*” siyaseti gündemi takip ve ilgi yönü güçlü durumdadır.

“Siyasi partiyi tanıma” boyutu konusundaki 4 önerme birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin %65 üzerindeki kesimi tercih ettikleri partilerin politikalarını ve ideolojisini bilerek partilerini tanıdıklarını göstermişlerdir. Parti lideri ise öğrencilerin %60’ı için siyasi tercihte belirleyicidir. Bunun yanında öğrencilerden “yaşı büyük olanların, sosyal programlarda okuyanların, siyasi kitap okuyanların, ailesi siyasete ilgili olanların, oy kullanmada istekli olanların ve hakkını arayanların” siyasi partiyi tanıma yönü güçlü durumdadır.

“Siyasetten çekinme/uzak durma” boyutu konusundaki 4 önerme birlikte değerlendirildiğinde siyasetten çekinen/uzak duran %20 üzerinde bir kesim olduğu açıktır. %25,9’luk kesim öğrenciliklerini risk etmemek için siyasetten uzak durma eğilimi gösterdiklerini işaret ederek 1980 darbesini yaşayan neslin çocukları olduklarını göstermişlerdir. %20’ye yakın kesim ise siyaseti sorun yaratıcı olarak görmektedir. %50’nin üzerinde bir kesim siyasete dâhil olmayı eğitime engel görmezken, %35’in üzerindeki bir kesim “siyasetle ekonomiyi ilişkilendirip” siyaseti öteleyen bir yaklaşıma karşı duruş sergileyerek siyasetten çekinmeye direnmişlerdir. %42,8’lik kesim ise siyasetin sorun yaratan bir alan olarak görülmesine karşı durmuştur. Bunun yanında öğrencilerden “oy kullanmada istekli olanların ve hakkını arayanların” siyasetten çekinme/uzak durma yaşamadıkları anlaşılmaktadır.

“Siyasi bağlılık” boyutu konusundaki 3 önerme birlikte değerlendirildiğinde siyasi bağlılığı çok güçlü olan %10’un üzerinde bir kesim olduğu anlaşılmaktadır ve hemen hemen bu orandaki öğrenci siyasete atılma arzusu içerisinde olduğunu bildirerek bu konudaki kararlılıklarını yinelemişlerdir. Bunun yanında öğrencilerden “yaşı büyük olanların, sosyal programlarda okuyanların, ailesi siyasete ilgili olanların ve haberleri izleyenlerin” siyasi bağlılık yönü güçlü durumdadır.

Beklentiyi karşılamaya en uzak önermelerin A.3, B.5, B.6, B.7, F.21, F.22, F.24, G.26 nolu önermeler olduğu ve beklentiyi tamamen karşılayan önermenin E.17 nolu önerme olduğu görülmektedir. Diğer önermelerde de beklenti büyük oranda gerçekleşmiştir. Dolayısıyla “kadın, yaşı büyük, sosyal programlarda okuyan, geliri az olan, büyük yerlerde ikamet eden, siyasi kitaplar okuyan, ailesi siyasete daha ilgili olan, haberleri takip eden, oy kullanmaya istekli olan ve hakkını arayan” öğrencilerin siyasete daha ilgili olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin siyasete ilgi düzeyi özellikle aile, okunulan bölüm ve çevreden etkilenecek gerçekleşmektedir. 1980 darbesinde yaşananların şimdiki öğrenci nesline de sirayet ettiği bu çalışmadan da anlaşılabilmektedir. Öğrencilerin siyasetle ilgili beklentilerine bakıldığında “siyasetle ilgilenmeleri gerektiğini bildikleri”, ancak uygulamalarına bakıldığında “siyasete yaklaşma konusunda tedirgin oldukları ve tereddüt ettikleri” görülebilmektedir. Siyasi partilerine koşulsuz bağlı olan hemen hemen %10’luk kesimin ise başka görüşleri saygı ile dinleme yönünün geliştirilmesi gerekmektedir. Bu anlamda öğrencilerin ülkenin geleceğine hazırlanabilmesi için siyaset bilimi ve demokrasi gibi derslerin hangi bölümde okunursa okunursa seçmeli dersler yerine verilmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir. Bu derslerin alınmasının ardından demokrasinin temel kurumları olan TBMM ve Belediye Meclisi gibi alanlara öğrencilerin götürülmesinin ve buralarda gerçekleştirilen toplantılara dâhil edilmesinin katkı sağlayıcı olacağı düşünülmektedir. Gençlik meclislerinin kurulması ve öğrencilerin üniversitelerde “hazırladıkları projelerin, ülkenin gündeminin ve okunulan programların sorunlarının” bu alanlarda/meclislerde konuşulması ve tartışılması katkı sağlayıcı olarak değerlendirilmelidir. Ülkenin yönetiminde söz sahibi olması gerekenler sadece sosyal programlarda okuyan öğrenciler değildir. Aynı zamanda teknik programlarda okuyan öğrencilerin de alanlarındaki bilgiyi yönetime aktarabilmesi gerekmektedir. Bugün Türkiye’nin geleceğini etkileyen İHA ve SİHA benzeri teknolojilerin aktif hale gelmesinin (uygulanabilmesinin) teknik ve sosyal program öğrencilerinin (bugün yönetime erişenlerin) zihinlerinin birleşmesi ve ittifakı ile gerçekleştiği unutulmamalıdır. Çünkü teknolojiyi üretenler teknik bilimlerde okuyanlar ve bunun önünü açan ya da kapayanlar sosyal bilimlerde okuyanlar ve yönetime dâhil olmayı başaranlardır. Bu anlamda sosyal alanlarda yönetime gelenlerin teknik bilimlerdeki fikirlerini dinleyip önünü açmak için gerekli dönüşümü (ekonomik, kanunu vs.) yapan kişiler olması çok önemlidir. Ayrıca sadece erkekler değil, kadınların -özellikle evlerde çocuklara bakan ve onları yetiştiren kişiler olması nedeni ile- siyasete daha ilgili olmaları geleceğin cevherlerini iyi yetiştirmeleri anlamında önemsenmelidir. Gençlerin seçimlerde oy kullanmaya istekli bir şekilde gitmesi -geleceğe dair umutlu olmaları anlamında -önemli olduğu gibi, ülkedeki değişimleri önemseyerek haberleri takip etmeleri ve olan biteni analiz edebilmeleri ülkenin geleceği açısından çok önemsenmelidir. Bir haksızlık karşısında hakkın aranması, hakka ulaşamıyorsa bunun sebeplerinin tespit edilerek bu sebeplerin ortadan kaldırılması için çaba harcanması Türkiye’nin demokratik, gelişmiş ve müreffeh bir ülke olabilmesi açısından büyük bir önem taşımaktadır.

YAZAR BEYANI / AUTHORS' DECLARATION:

Bu makale Araştırma ve Yayın Etiğine uygundur. Beyan edilecek herhangi bir çıkar çatışması yoktur. Araştırmanın ortaya konulmasında herhangi bir mali destek alınmamıştır. Makalede herhangi bir ölçek kullanılmamıştır. Yazar(lar), dergiye imzalı “*Telif Devir Formu*” belgesi göndermişlerdir. Bu araştırmanın yapılması ile ilgili olarak Aksaray Üniversitesi Etik Komisyonundan 25/04/2023 tarih ve 2023/03-82 sayılı “*Etik İzni Belgesi*” alınmıştır. Yazar, çalışmanın tüm bölümlerine ve aşamalarına tek başına katkıda bulunmuştur. / This paper complies with Research and Publication Ethics, has no conflict of interest to declare, and has received no financial support. No scale was used in the article. The author sent a signed “*Copyright Transfer Form*” to the journal. Regarding the conduct of this research, an “*Ethics Permission Certificate*” dated 25/04/2023 and numbered 2023/03-82 was obtained from the Ethics Committee of the University of Aksaray. The author contributed to all sections and stages of the study alone.

KAYNAKÇA

- AKMAN, Kaan (2021), “*Türkiye’de Gençlik ve Siyaset: Gelecek İçin Nasıl Bir Katılım?*”, **Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi**, S.4(1), ss.157-181.
- AYDIN, Abdullah (2019), “*Ohumlu ve Olumsuz Manası ile Siyasal Katılım Türlerinin İncelenmesi*”, **OPUS International Journal of Society Researches**, S.10(17), ss.2119-2138.
- BOYRAZ, Cemil (2007), “*Siyasi Partilerin Gençlik Teşkilatlarında Siyaset ve Demokratik Katılım*”, **Gençler Tartışıyor: Siyasete Katılım, Sorunlar ve Çözüm Önerileri** (Ed. Cemil Boyraz), Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES) Yayını, İstanbul, ss.127-160.
- BÜYÜKTOSUNOĞLU, Tuba (2013), “*Selçuk ve Dicle Üniversitesi Öğrencilerinin Siyasal Katılma Davranışları Üzerine Uygulamalı Bir Çalışma*”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- ÇAVUŞOĞLU, Hüseyin ve PEKKAYA, Mehmet (2018), “*Üniversite Öğrencilerinin Siyasete Katılma Davranışları Üzerine Bir İnceleme: Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği*”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S.11(60), ss.294-305.
- DALKIRAN, Nesrin (1995), **Siyasal Reklamcılık ve Basının Rolü**, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yayını, İstanbul.
- EKİNCİ SAĞLAM, Halime Büşra (2021), “*Yükseköğretimdeki Gençlerin Gözünden Gençlerin Politika ile İlişkisi*”, **Gençlik Araştırmaları Dergisi**, S.9(24), ss.100-123.
- ERDOĞAN, Emre (2007), “*Olasılıksızlığın Kuramını Aramak: Türk Gençliği ve Siyasal Partilere Katılım*”, **Gençler Tartışıyor: Siyasete Katılım, Sorunlar ve Çözüm Önerileri** (Ed. Cemil Boyraz), Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES) Yayını, İstanbul, ss.67-94.
- ESENBEL, Zehra Nevhiz (2007), “*İstanbul Üniversitesi Öğrencilerinin Siyasal Yönelimleri*”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ESER, Hamza Bahadır (2005), “*Üniversite Eğitiminin Siyasal Tutumlar Üzerindeki Etkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Örnek Olayı*”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.1(2), ss.9-34.
- GÖKÇE, Ali Fuat, ÖZDEMİRCİ, İlbey ve CEYLAN, İbrahim Halil (2017), “*Üniversite Öğrencilerinin Siyasal Katılım Seviyesi: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Örneği*”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.2(27), ss.289-319.
- KABOĞLU, İbrahim Ö. (2016), “*Depolitizasyon + Anayasasızlaştırma= Totalitarizm (mi?)*”, **Birgün**, <https://www.birgun.net/makale/depolitizasyon-anayasasizlastirma-totalitarizm-mi-130477> (Erişim Tarihi: 15.04.2023).
- KAPANI, Münci (1975), **Politika Bilimine Giriş**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara.

- KILIÇ, Kemal (2007). “*Kentsel Gençlik Araştırması Anketi Bağlamında: Gençlerin Siyasal Eğilimlerini Etkileyen Faktörler*”, **Gençler Tartışıyor: Siyasete Katılım, Sorunlar ve Çözüm Önerileri** (Ed. Cemil Boyraz), Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES) Yayını, İstanbul, ss.27-66.
- KUNDAKÇI, E. Gül (2011), “*Siyaset, Medya ve Spin Doctor*”, **Tarihi, Kültürel ve Sosyal Paradigmaları ile Siyaset** (Ed. Meltem Ünal Erzen), Der Yayınları, İstanbul, ss.275-285.
- MECEK, Mehmet ve YILMAZ, Vedat (2021), “*Postmodern Kamu Yönetimi Ekseninde Yerel Yönetişim ve Katılım*”, **Postmodern Kamu Yönetimi: Kavramlar, Teoriler, Yaklaşımlar** (Ed. Bekir Parlak, Kadir Caner Doğan), Nobel Yayınları, Ankara, ss.231-273.
- MERKL, Peter H. (1970), **Modern Comparative Politics**, Holt, Rinehart and Winston Publisher, New York.
- ÖZBUDUN, Ergun (1975), **Siyasal Değişme ve Siyasal Katılma**, Ankara Üniversitesi Yayını, Ankara.
- ÖZDAMAR, Kazım (1999), **Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi 1**, Kaan Kitabevi, İstanbul, 2. Baskı.
- ÖZMEN, Alper (2012), “*Yeni Kamu Yönetimi Anlayışının Türkiye’de Yönetim Kültürüne Etkisini Ölçmeye Yönelik Bir Alan Araştırması*”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- ÖZYURT, Cevat (2010), “*Üniversite Öğrencilerinin Siyasal Katılım Davranışları: 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri, Balıkesir Örneği*”, **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, S.9(33), ss.289-320.
- PEKKAYA, Mehmet, ÇAVUŞOĞLU, Hüseyin ve BAYRAM, Tuğçe (2018), “*Üniversite Öğrencilerinin Demokrasi Algısının Siyasal Katılma Açısından İncelenmesi*”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S.11(59), ss.392-405.
- SEVER, Mustafa (2019), “*1980 Sonrasında Türkiye’de Toplumsal Değişme*”, **Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi**, S.2(3), ss.2-10.
- ŞENER Turan ve ÇAĞLAR Nedret (2020), “*Genç Seçmenlerin Siyasete Olan İlgileri ve Siyasal Katılım Açısından Kümelenmeleri Üzerine Bir Araştırma*”, **Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi**, S.10(2), ss.514-531.
- TARHAN, Özge (2019). “*Ortaokul Öğrencilerinin Siyaset Okuryazarlık Düzeyleri ve Temel Siyaset Bilimine İlişkin Görüşleri*”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- ÜSTE, Bahar (2011), **Siyaset Bilimi**, Beta Yayınları, İstanbul.
- YAMAN, Fatih Turan (2018), “*Katılımcı Demokrasi: Kapsam ve Unsurlar*”, **Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi**, S.6(2), ss.136-160.

<https://ortakoy.aksaray.edu.tr> (Erişim Tarihi: 02.05.2023).

<https://ortakoy.aksaray.edu.tr/Tarihce> (Erişim Tarihi: 02.05.2023).